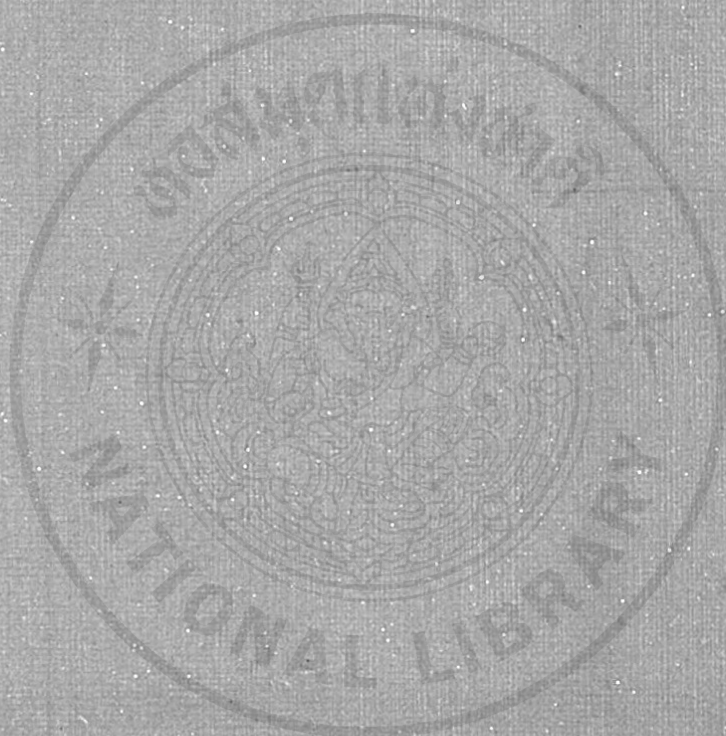
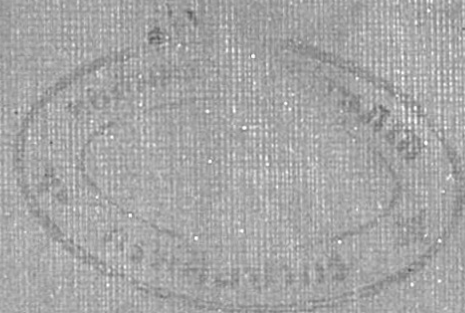

ยาแก้ไอโยคี

สรรพคุณดีเป็นที่นิยมทั่วไป

รสหวาน จิบแล้วหายไอ

ขวดใหญ่ 1 บาท 50 สตางค์ - ขวดเล็ก 50 สตางค์ - จำหน่ายทั่วไป

พ.ท.จ.ป.ย.ช.น.

พระอภัยมณี

อันดับเล่มที่ 71

พระเชษฐาพรานอ้อนอ้อนอินทรีย์ ร่วมรักดีเดือนหงายสบายใจ

ยิ่งพลอยโยนโชนอ่อนยิ่งพลอนพลอก
พลางโผโผนโจนโจนเสียดโครมคราม
สิ้นสมุทผลุดออกนอกกรักแล้ว
แก่งพลบถหนักนไปกันทาง
นางผละเทือนกันแสนสาหัส
อุกตฤกษุคกำปลักันไป
ถึงเขาใหญ่ในน้ำเงาะเงอม
เจ้าทากชายชายคนขนขนเคียน
เห็นมารดาถ้ำล้วยแล้วขยี้
ไม่พ่นผลุกไปโนนที่

๑ ผายผละเมื่อลุดลอบลงน้ำ
ก้วยโชนกึกกว่าพวยกร
เที่ยวแลรยขอบเขาเงาขงม
เสียดกลืนโครมโถมทะครุบกันสลา
แล้วลุดขึ้นขึ้นขงโงกโยกสังข
ยังมีคำตำเนียบกร้องเวียงเกา
เห็นไม่ขานมารร้ายทลายซ้ำ
ไม่พบเห็นเป็นเวลาเข้าราตรี
ช่างเจ้าทักขัวทักกระดูกคอกแผล
เอออขึ้นมันจึงทบทลมา
กำวิพลางนางมารอำพระเวท
แลเขมนั้นเห็นไปไวแววแวว

๑ ท่อนนรินทร์สนสมุทไม่หยุดขยี้
จนแถมแจ้งสรีโยนในทัก
จึงว่าวิชัยถอนไปก่อนท่าน

แน่นไม่ขอกโดยคิจะคิถาม
เข้าไล่ตามคลุกคลีไปพลาง
แล้วล่อแม่ทอยหัดผัดผางผาง
หมายให้ทางพระนิภาไค้คลาไคล
แต่ลวยพลัดแพลงกลืนกลืนไกล
เหมือนแล่นไล่ตามละเมาะทุกเกาะเกียน
พระพลบเทือนมเลี้ยวลัดกลัดแล้ว
เที่ยววิ่งเวียนวนรยขอบกร
แก่งลุดลอบลงน้ำแล้วกำหน
ก้วยภักคิถามคิถามพระนิกร ๑
พอชวนคำกึกว่าขงสังข
มาข่มข่อนทักกันโรงพนมา
ยังมีคักลุดนถ้างคักคักแต่พา
จนหน้าตาแตกขยี้ละสยเงา
จนโกลงกลอนเกลื่อนก้างทั้งพา
ไม่พ่นเวรเวรมาทาโดยคิ
เขาระบ้ายอขยี้คักสัง
อสูรเทือนกันแนนนธรา
ลวงให้แม่ทอยกลเที่ยวคันหา
ให้นิภาเลยไปสยไกลแล้ว
ให้สองเนตรไซคิขงก้างคองแก้ว
ทักโนนแล้วลุดตามโครมครามไป ๑
วิชัยมาทักกันคักในน้ำไกล
เห็นเงอไทยขยิบคายขยี้ถ้านัก
โนนนางมารทมนไ้มาไกลถ้านัก

แล้วว่าयरคธไปพอไค้พัก
พระลูกทลยพยเงือกจะเสือกหนี
ทะคอกถามทามโมโตทโกธธา
เกียวนองค์พระอภัยมณีไหนเล่า
จะควักเขานัยนาออกมา

๑ ทั้งสองเงือกเสือกกายทมาบไม่รอก ถึงม้วยมคมิไ้แจ้จ้งแห่งอนุสนธิ
จึงกล่าวแกล้งแล้งเส็กวัยเล่หัดกล
ข้าจะพาไปจับจงกลัยหลัง
ไม่เหมือนคำร่าพันที่สัณญา

๑ อสุรผเสือกเสือก
เงือกถักพามาถึงไค้ครั้งวัน
นางผเสือกเบือทรวงทำถึง
มาถึง โนนชั้นเนองกันไป
แล้วนางยักสัททักชาติตสองแซน
แล้วกลัยทามข้ามทางท้องสินธุ

๑ ฝ่ายอุมาวสินสมุทรไม่ทบูกทย่อน ตามยิควทกันสมอามณห์ทวัง
จึงเล่าความทามทิดไม่ยักยง
พอเห็นเงาเขาขวางทบูกกลางน้ำ
จึงถามนางเงือกนัยกถอชวรัทีย

๑ นางเงือกนัยออกสาคันว่านนั้นแล้ว
พระพ้งนางส่างโสทค้อยบันเทา
แล้วพิศทพผาสิตาเลื่อม
แลกลัยลึงทลึงคาสาดาราย
พระยินิกชัยออกสินสมุทร
พระท่อนนัยค้อยเวียงเคียงค่านัย

พอนางยักสัททันโถมกะโถมมา
เทียบบชัยสองแซนแน่นนักหนา
โยมึงพาผัวพรากมาจากกู
ไม่บอกเราหรืออะไรทำใจกู
ทะคอกชู้กุกถามคำรามรน ๑

เทอหุย่นเขาขวางริมทางมา
ไ้ไ้ไค้คังมุงมากปราณา
จ้งเช่นคำไ้ไ้เราม้วยไปค้วยกัน
ยุคเขามือชวาชัยไ้ไ้ผาผัน
แกล้งว่าพันพกล่อไ้ไ้ค้อยไป
จ้งว่ามึงคอกเทลมาแก ไ้
แกล้งจะไ้ไ้ท้างผัวไม่กลวัค
ไม่ทายแค้นเคียวกินสันทัก
ออกว่ายว่แหวกน้ำค้วยก่าล้ง

พระชงพ้งลกชายค้อยคลายใจ
พิศกลากว่าครัทไหนไหน
เกาะอะไรแก้วทาทรงหน้าเรา ๑
คือเกาะแก้วพิศการเปนชานเขา
จ้งว่าเราเห็นจะรอกไม่วอควาย
ชโงกเงอมน้ำวนชลสาย
มีเสาทงสัททงปลายปลิวระยัย
โนนแน่งค้มงกระเบือของเทลของสตัย
ทมาบประทียที่เสาทงสัททงเข้ามา ๑

● ฝ่ายโยคีที่ห้อยนพเพชา
ทั้งงานพร้าทมนต์แซกไทยชะว
เป็นร้อยคนปรวนนียัตถ์เข้าคำ
เป็นเหล่าล้อมพร้อมหน้าเวลานั้น
พอบ่ายเบียงเสียงกลองกังกรวนกรก
กรันกลุมก็ไม้พิกสงกัก
แล้วบอกสี่ซ่งนั่งห้อยทั้งหลาย
สี่เหล่าทำวิธียกคูกตามมา
จำระไปคอยยกห้อยที่ทาค
ฉวยไม้เท้าถ้าว้างจากยัดลงก
ถึงหากกว้างทางแลกระแสดมุก
สี่เหล่าทำวิธียกคูกตามมา

● พระอภัยมณีเห็นผล
ยัดสี่ละโหมโถมจับแทบอัยน
เข้าดังพลเสือกดังก้วย
พอโยคีมีคาถาลงมายืน
พระอภัยมณีทรกัยสินสมุทร
แล้วกราบกรานโยคีมีกำลัง

● พระโยคีมีจิตคึกสงสาร
เราลงมากอยช่วยก้วยเมตตา

● พระอภัยได้ศัณษุทรถาม
จะขึ้นนางกลางสมุทรก็สุกแรง
แล้วชวนว่าข้ากัยโอรสราช
ขอพระองค์ทรงธรรมช่วยกันภัย

● พระโยคีมีฉานว่าหลานรัก

กัยคนเหล่าเหลือคายทลายภาสา
วิธินาฬรังพรังพร้อมกัน
ข้างคัมภีร์เดบลดไม้มาไต้ฉิ่ง
ข้างนวกพนปรวนนียัตถ์พิ้ว
อกระกิกมาข้างหน้าคิวิตัว

พระโยคีรียามตามตำรา
วันนั้นชายมีศักดิ์กิกมาทา
เสียงชลาเลือนถันสนั่นก
ช่วยทวากซ์ชัยให้กลับหลัง
แซกฝรั่งพรังพร้อมล้อมลัดดา

เห็นมนุสโรวโรวโกลนักหนา
เวทนาแลกห้อยทุกคน ๆ
ความกลัวเหลือว้างกว้างห้อยกลางท
พอเห็นคนห้อยที่ทวากซ์กรัน
กระชั้นฉวยผลเสือกเกลือกเข้าคน
สี่เหล่าทำวิธียกคูกตามมา

ช่วยกันฉกนางเงือกเสือกเข้าฝั่ง
แซกฝรั่งพรังพร้อมล้อมพุกา ๆ
จึงว่าท่านทนายทนายมาทา
แต่กักร้าไม่กระ้างยังกลางแคลง ๆ

จึงยกความก่อนเก่าเล่าแถลง
ว่าพันแจ้งความจริงทุกสิ่งไป
จะรองบาทประภักพิกษณคักสัย
แต่พอให้ห้อยกห้อยผ่อนสหาย ๆ
เร่งสำนักห้อยให้สมอารมณ์หมาย

อันยักต์ผีต่างสมุทพราย
เวลาดงเลขเสกทำไว้สาเหิร์ค
มันหุ่ยแก่ต่าง ๆ ช่างประไร

● ฝ่ายผีเสื้อเทลลือโกรธโลกทลิ่ง
เทกุโณนไปนั่งกำขังตัว
นิจาเอ๋ยเคยหุ่ยเป็นคู่ซิ่น
จนมิดูกปลุกเกลี้ยงเกลียงประคอง
หุ่ยก็กัณฑ์เมี่ยมมาเสียไค้
จึงอุกส่าห์พยายามสู้ตามมา
พระสเก็กไปไหนจะไปด้วย
ประทานโทษไปรูกเกลี้ยงแก่เพียงนั้น

● พระอภัยใจอ่อนถอนส่อน
แม่ผีเสื้อเมื่อไม่เห็นในใจเลย
คิดถึงน้องสองชนกที่ปกเกล้า
ก้วยพลัดพรากจากมาเป็นช้านาน
จึงจำร้างทางทองไถ้น้องโกรธ
แนมันไปไค้ ก็ระพาณกัฏทาไป
พมณสุกสวาทเป็นชาติยักต์
กลัยไปหุ่ยคฤหาทยาอากร
ทยาคำสัถวักตักชีวิตพิสดาน
จะเก็กไทนขอไค้หุ่ยประสมกัน
พิชชอยทวสุกใจเอาไปด้วย
ชวลานกัฏแววตาไปธานี

● ผีเสื้อน้ำข้าวอนกัฏอ้อนหวาน
ถ้าทั้งไว้ ไทนน้องจะครองตัว

มาถูกชายชายทากก็ชาทใจ
กัฏเชือนเพชรรุกขีสาจไม่อาคไค้
ทำไมไค้นักกาเจ้าทช่ากลั

เสียงโผงผ่องแผ่นโผนทะโกณผัว
เจ็นทูลทิวเขียมหน้ามาทาน้อง
ทุกวันคินค้ำเข้าไม่เส้าทมอง
มิไค้ช้องเคื่องชัคพระอิชชา
เสียน้ำไจน้องรักเป็นนักรทนา
ขอเป็นข้าบาทของสัพระชงขรรรม
เป็นเพื่อนม้วยภักศกาจนธาสัน
ทยาบากยันความรักนักรเลบ

อุกส่าห์ ผันพิศครว่านิจาเอ๋ย
พิไม่เคยหุ่ยในถ้ำไค้ร่าคาน
จะสอยเส้าไค้กาน่าสงสาร
ไม่แจ้งการว่าข้างตลิ่งเป็นทอย่างไร
จงอุกโทษพยาธัชชาสั
นิจนใจเสียดก้วยนางต่างตระกูล
จงคิพทักความสวาทให้ชาคสุณ
จงเพิ่มพูลภาวนารักธารรรรม
ทมายวิมานเมื่องแนมนแกนสวรค
ทยาไค้กสัลย์แคล้วคลากเทมือนชาคพิ
เป็นเพื่อนม้วยเทมือนสุกามารสั
ทยาราคิซันช้องไค้ทมองมัว
ไม่ไปรูกปรานอนกัฏเลบทุกทัว
จากทั้งผัวจากกัฏทวสุกอาลั

มิชอบผู้สืบทายาตชีวิต

เงินพระองค์ลงมาชลาสัย

แล้ววังเวียนกลุกขามาคับพอ

ท่ายาสสยใจจึงทุกสิ่งอัน

๑ ดินสมุทสุกแสนสงสารแม่

จึงกราบกรานมารดาแล้วว่าไป

เมื่อวานนี้ข้าฉันไปเที่ยว

ซึ่งรักลูกลูกก็รู้ที่รัก

ถึงทั่วไปใจลูกยังผูกพัน

ท่ายากวโรรสไปรคปรวนเกิดมารดา

๑ ฝ่ายโยคีมีสพนาถ

จงทักข่วงท่วงโยธาถัยถาน

ทั้งนี้เพราะเคราะห์ที่กระทำไว้

เห็นมิได้ ไปอยู่เป็นคู่เศ

ท่ายากวนกิจกิตตามักด้วยความโกรธ

จงยังยั้งฟังคำร่ำว่าพัน

๑ นางผู้เลอโฉมโอรสพิโรธร้อง

ช่างเดโงโยคีเห็นเขาไซ้

เขว่ากันผิวเมื่อกับแม่ลูก

มันคยคักไว้ มิได้นอน

แล้วชหน้าคางหงส์นางเงือก

เห็นผิวรักก็คอกทำโทษ

ทำนมน้ำเยื่อหยั่งมาชิงผิว

พลางเช่นเขี้ยวเคี้ยวกรามคำรามร้อง

๑ พระโยคีชหน้าว่าอหัม

ไม่เห็นจิตน้องรักจะทักสย

เมื่อยะให้มันท่วงทวิเสศวัน

แม้จะขออาลาเจ้าอาสย

ไม่ว่าพันผูกดวงเจ้าทวงใจ ๑

ข้าเลื่องแลดูหน้าน้ำตาไหล

จะเข้าใกล้ทูลทูลกกลวันัก

ระบมมือเหมือนตะกุกตะกัก

มิใช่รักดื่มคนกรรนา

พอปลกปลิกเปลื้องระระมาทา

ไปไสยาหยาในถ้ำให้สำราน ๑

ให้โอวาทนางยักษ์ ไม่ทักทาน

ท่ายาปองผลนลูกผิวของตัวเศ

จึงสนขยวาศนาสีกาเย

ท่ายาสยเคยปลกเล็งกันเพียงนั้น

จะเป็นโทษก็สีกาเมื่ออาสย

ไปสรวรคนวิพานสำรานใจ ๑

มาคั่งข้องสีกามีหยาที่ไหน

ไม่หยาในสีกาสำคักรอน

ย่นมูกเข้ามายังช่วยตั้งสอน

จะรอนรอนรเว้าเผ้าคอกแซ

ทำชยเสียดสอพลอคอกแซ

พอกันแม่มีงเข้าไปหยาในทัก

ระวังทักมีงให้ คอกของทวง

เสียดกักก้องโกลาถุกทาโพด ๑

ยังไว้ไว้วันวายอิตายโง

เพราะทวงผิวผิวมาเผ้าทะโกรว	ว่ากโงมึงก็ตกนรกเอง
อียักสาทาโตโมโหมาก	รูปก็ดากปากก็เปราะไม่เหมาะเหม็ง
นมสองข้างหย่างกะโปรงกุโคงเตง	ผิวของเองเขาจะอาไม่น่าชม
จึงหันมาสาธิตให้ดู	มิใช่กรูเห็นเท่าเส้นผม
มาทิวาว่าอุคในภิเษกกรม	จะให้สมน้ำหน้าสาแก่ใจ
แล้วเสกซาบปรายขว้างมากลางกลั่น	ก็ลูบยับยั้งยักส์ให้คักสับ
ผเสือกัวตัวสันเพียงมันล้น	ก็หลยไปตามวลชลธาร ๖

ตอนที่ 10

พระอภัยได้นางเงือก

๑ ฝ่ายเงือกนำพิงยักส์ตระหนกแน่ ว่าพ่อแม่ม้วยมคตสกุสสาร
ลงกลึงเกลือกเกลือกกายลงววยปรวน ซลิลานลาองค์พระขงขรรณ
น้องจะขอไปเป็นเหยื่อผืนน้ำ จะไต่ถลักลิ้นเข้าให้อาสน์
ก้วยพัวแม็กเข้าไปหุในครวณ ไต่พิงกันตามภาสาชีวาวาย ๖

๒ พงศ์กัศัตร์ทระกัฬามักด้วยความรัก ทวัระหักอาครให้สูญตาย
โธนี่งแก้วแววการะลาทาย แสนเลี้ยกายกักรโถว้งเขาควงใจ
ถึงนิคามารกรรมม้วย พระช่วยปลก้องให้ผ่องใส
หุยพิงบุณยารมีพระชีไพร เราะไ้เห็นกันทุกวันคืน ๖

๓ นางเงือกนำกำสรคสกลกิจ ครวนชะวิทธิว่าปลดยักชอชชน
เอาความรักหักระกำไ้ถลักลิ้น ชยส่อนอาลัยไม่ไ้ไกลคลา ๖

๔ พระเห็นเงือกพังคำซ้ำสงสาร จึงวอนท่านโยคีมีคาตา
นางเงือกนมมีคุณแก่ข้ามา ขอฝากผ้าบาทของสพระขงขรรณ
ให้นางหุยอ่าววาทเกล้าให้ พอเป็นทอสาธิตไ้กลัหม่อมฉน
เมอมิทุกซุกเช่นไ้เห็นกัน จะผ่อนผันท้าวให้พันภัย ๖

๑ ฝ่ายโยคีมีพรทพนาถ
เป็นโอรสที่ทรงนั้นทยาพรันใจ
จะให้หุ่ยนวงในจักรวาล
ที่วงเวียงเชิงเขาริมเสาโคม
แล้วเสกคายสายสิญจน์ให้สวมไว้
นางเงือกกลางชลธาร
ให้หุ่ยนวงในจักรวาล
แมกฝรังทงสนพลอยบินคึก
พระอภัยสุริยวงศ์องค์ โอโรส
ให้ลูกน้อยค้อยเพียรเวียนวิชา
พระโยคีมีจิตคึกสงสาร
ที่ลิลล้าสำหรับแก้อภัยน

๑ ฝ่ายพระองค์ซึ่งโฉมประโลมโลก
ก็ถึงเงื่อนน้ำน้อยกลอยวิภัย
ด้วยปิตามารกรรมม้วย
ก็นั่งถวิลครหาในราตรี
พระเหล็กลอยลงตรงโครกช โงกเงอม
กระจำงแสงจันทร์ทนมจเริน
นางมัจฉานารีของพี่เอ๋ย
พมาเขื่อนเพอนยากฝากอาลัย

๑ ฝ่ายเงือกน้อยสลับเส้าให้เท่าง่วง
ไค พังคำฉ่ำชื่นค้อยพิณกาย
เห็นพระองค์ซึ่งนั่งหุ่ยนวงเขา
น้อมคำนับถวิลคึกถึงบิดา
พระลกลองกลองแฉบบนบถนอม

อนญาคยมีข่องสนองไซ
มิให้ภัยพิภพสาธิตาโยม
เป็นเงือกวิคเคิกทอนนางสำราญโฉม
เป็นของโยมหุ่ยนวงให้สำราญ
ไม่มีภัยพิภพสาธิตาโยม
พระชวนหลานมาสาธิตาเข้าราตรี
วิมข โงกเงอมเขาคิวิสิ
ฝากไมตรีปรนนิบัติกสิศกร
หุ่ยนวงพิศการนานนิกหนา
ตามประสาไสยเพทพระเวทมนต์
สอนกุมารสารพัดไมจักสน
ค้อยฝึกฝนสอนกันทุกวันไป
ครั้นต่างโลกเส้าทอมค้อยผ่องใส
จะเปลี่ยวใจกิดยาในวารี
จำจะช่วยปลดปล่อยประโลมนางโฉมสว
วิคเคิกมาข้างหน้าเนิน
น้ำกระเพื่อมแผ่นผาเส้าเส้า
พระเพลิกเพลิกพลางเวียกสำเนียงใจ
เจ้าชามเซบหุ่ยนวงทวนทวน
สายสุกใจเงงนมาหาพชาย
หุ่ยนวงทวนทวนชลสาย
จึงแหวกว่าสายสมทผลาณา
จึงเคียงเข้าข้างแท่นทนมผา
ชลนาไหลทลึงลงพรังพราย
จงอดอดมอการให้สุ่ยนวง

เจ้าพาพิทักษ์รอกไม้วอควาย
จะปลูกข้อมครองคู่มิรู้ร้าง
ประสาชากฝากรักกันสองวา

๑ นางเงือกนำคำนิยัถวิวาท
จึงตอบคำทำกระบวนแก่งชวนเขื่อน
เหมือนนิกรมารวาทมาให้เห็น
ขอเป็นข้ากว่าชีวิตจะอันขันธ์
ซึ่งซึ่งวิธีกักขังจะครองคู่
วิสัยสัทกมัจฉาทูวารี
เพราะต่างชาติवासานันนัยนัย
จะพลกษพาฝ่าละอองให้หมองมัว

๑ พระแยมยัมพรมพรายว่าสายสวาท แสนผลากเหลือก็จะมีโทษ
นำสงสารวานท้าวว่าเป็นข้าไท
ถึงต่างชาติवासนาได้มาพบ
เจ้าโฉมงามงามสงวนนวลละออง
ประเวณีมิทั่วทุกตัวสัตว์
นาคมนัสครทาสวาลย์
เจ้าภัยพนกเห็นเป็นกมล
จะเคียงคู่ชู้ชนทุกคืนวัน
พลางอิงแอบแนบอันประครองเกล้า
พระเชษฐพรางทางฉอนอ่อนอินทวิชัย
อัสสรวยครันครนเป็นกลนกลัง
กระฉอกฉากทากเทวเป็นเปลวไฟ
เมฆลาดอแก้วแววสว่าง
พอฟ้าวายุปลาทวยเปลวแลดลกลัก

คุณของสายสวาทกลั่นคนนา
ไม่วั้นว่างววยประโลมโฉมมัจฉา
แก้วถนาคากวงจิกหย่าบิกเขื่อน
เชิงฉลากะหมื่นมนสนันสัศกเหมือน
พระมาเขื่อนเย็บมนนัยนัย
จะววยเว้นเวลาน้ำตาไหล
ไม่ไปไกลยาทาผ้าอุล
แสนอกสัสสวาทพิทจะบัก
จะย่นก็ควมมนสนันสัศกกลัว
ท้าววิธีกอนกุลเล่ห์ทูลท้าว
ขอฝากตัวตามประสาเป็นข้าไท
มิใช่ใจพินทมาบเป็นนายน้อง
ก็ควนคยเคียงชมประสมสอง
ท้าวชักรัองคิกทมาบระทางใจ
ไม่จำกักห้ามปรามตามวิสัย
สัศกแต่ใจประครองจะครองกัน
จึงทนพันมารมาไม่อาลัย
โอเจ้าช้วนันธนาไค้ปรานี
ค้อยต้องเต้าเต่งอรุณามารศรี
ร่วมวิธีก่อนทงววยสวายใจ
เพียงจะพั้งแผ่นผาสุภาไหว
พายุใหญ่เขื่อนโยกกระโชกพิท
อสรวิ้งเขวียงชวามประทวารพิท
เฉวียนฉวักวงรอยขอบพระเมรุ

พลาทกเทวบุตรก็ผูกฟุ้ง
 สิ้นชีวิต สิ้นชีวิตก็อันเนน
 สมพาสเสือกเบือกเย็นเหมือนเล่นน้ำ
 สัมผัสพิงอิงแอยเป็นแอยกาย
 จนทวเือกนเือกนถึบพิยฟ้า
 แต่เข้าไปคำมาหยุดช้านาน

เป็นฝนฟ้าแกงคังแสงเสน
 ขอกระเนนแนบนำแทบทำลาย
 ค่อยเฉื่อยฉ่ำชื่นชมกับสมหมาย
 ไม่เค็ดอนคลายคังเกล้าเขาวมาลย์
 ใจโถมถากถึบถึงยังสถาน
 จะประมาณเจ็กเือกนไม่เค็ดอนคลา ฯ

ตอนที่ 11

นางสุวรรณมาลีไปเที่ยวทะเล

๑ จะกล่าวเรื่องเมืองฉลักราชธานี
 ชุ่มทวารบานขังใบเตมา
 นัปราชาส่งเขยมนั้นเกษมเมก
 นพสุรแสงแก้วแวววาว
 พระโรงธารชานพักคำตักแก้ว
 ทังเสกผ้าเงินทองสยสองคลัง
 อันไพร่ฟ้าประชาชนออกถันตาม
 ทังโหรพรหมาคชวาชกั
 พระนามท้าวเจ้าอินทรวินทว สิลวาช
 มีบุตรสวันตาทังทวงจันท
 เจ้าลังกามาขอให้ โอรส
 ถึงเือกนเ็กเขาจะแต่งการมงคล

๑ ฝ่ายพระนุชบุตรสวันตัก
 บั้จุสมย์ไก่อันนางบันทม
 เห็นทวงแก้วแวววาวหยุดกลางเกาะ

ข้อมปรการเชิงเทินถันเนินผา
 ถันลีลาเลื่อมลายภูพรายพราว
 อภิรวงษ์ฟ้าเวทาทาว
 ทังทวงทวแก่นกระจำหยุดกลางวัน
 แต่ถันแล้วทวียมุกกาฝาผนัง
 ถันมึงคังขังกว่าทกถัน
 นิคมคามประเทสถันเสกถิ
 ชาวบุรีเวียงวันทุกคืนวัน
 พระนางนาคณามมิ่งมนทาสวรรค
 ขอสุวรรณมาลีนวมล
 ไก่อ่าหนคนทวิวาทสตามล
 แต่ทกตสองไม่เคยไก่อัยชม ฯ
 จะถักไปข้างคชเคบสุสม
 ถันว่าไก่อไปชมชลาถึบ
 นางถิเหาะถอบถึบไปถึบยไก่อ

สกั้ง^๔คน^๕พิน^๖กาย^๗ส^๘ทาบ^๙ไป

ไม่^{๑๐}แ^{๑๑}ง^{๑๒}อ^{๑๓}ง^{๑๔}ค^{๑๕}่^{๑๖}ส^{๑๗}ร^{๑๘}ง^{๑๙}ส^{๒๐}ว^{๒๑}ย^{๒๒}เ^{๒๓}ย^{๒๔}ไ^{๒๕}ย^{๒๖}า^{๒๗}ส^{๒๘}น^{๒๙}

ค^{๓๐}ิ^{๓๑}ก^{๓๒}ด^{๓๓}ง^{๓๔}ฝ^{๓๕}น^{๓๖}ก^{๓๗}ล^{๓๘}น^{๓๙}ไ^{๔๐}ส^{๔๑}ก^{๔๒}ก็^{๔๓}ส^{๔๔}ก^{๔๕}ก^{๔๖}ล^{๔๗}น

๑ ฝ่าย^๑พิ^๒เล^๓ย^๔ง^๕เค^๖ย^๗ง^๘ย^๙ล^{๑๐}อ^{๑๑}ย^{๑๒}ป^{๑๓}ระ^{๑๔}โ^{๑๕}ม^{๑๖}ถ^{๑๗}า^{๑๘}ม^{๑๙} น^{๒๐}าง^{๒๑}เล^{๒๒}า^{๒๓}ค^{๒๔}ว^{๒๕}า^{๒๖}ม^{๒๗}จ^{๒๘}ึง^{๒๙}แ^{๓๐}ง^{๓๑}แ^{๓๒}ด^{๓๓}ล^{๓๔}ง^{๓๕}ไ^{๓๖}ห^{๓๗}

ส^{๓๘}พิ^{๓๙}เล^{๔๐}ย^{๔๑}ง^{๔๒}ส^{๔๓}ง^{๔๔}ส^{๔๕}าร^{๔๖}ว^{๔๗}า^{๔๘}ค^{๔๙}า^{๕๐}น^{๕๑}ไ^{๕๒}

๑ ก^๑ร^๒ุง^๓ก^๔ต^๕ั^๖ท^๗ร^๘ว^๙ก^{๑๐}ั^{๑๑}ส^{๑๒}ง^{๑๓}พิ^{๑๔}เล^{๑๕}ย^{๑๖}ง^{๑๗}ว^{๑๘}

เ^{๑๙}ง^{๒๐}ก^{๒๑}ด^{๒๒}ย^{๒๓}ไ^{๒๔}ป^{๒๕}เ^{๒๖}า^{๒๗}ไ^{๒๘}โ^{๒๙}น^{๓๐}น^{๓๑}าง^{๓๒}ไ^{๓๓}ด^{๓๔}ม^{๓๕}ย^{๓๖}

แ^{๓๗}ล^{๓๘}ว^{๓๙}ล^{๔๐}า^{๔๑}มา^{๔๒}ย^{๔๓}ัง^{๔๔}ย^{๔๕}ด^{๔๖}ัง^{๔๗}ก^{๔๘} ไ^{๔๙}ง^{๕๐}

แ^๑ส^๒น^๓ส^๔เ^๕นา^๖ช^๗า^๘ย^๙า^{๑๐}ท^{๑๑}ร^{๑๒}า^{๑๓}ช^{๑๔}ก^{๑๕}าร^{๑๖}

จ^{๑๗}อ^{๑๘}ม^{๑๙}ก^{๒๐}ต^{๒๑}ั^{๒๒}ท^{๒๓}ร^{๒๔}ว^{๒๕}ก^{๒๖}ั^{๒๗}แ^{๒๘}ง^{๒๙}แ^{๓๐}ด^{๓๑}ล^{๓๒}ง^{๓๓}เล^{๓๔}า

อ^{๓๕}ัน^{๓๖}นิ^{๓๗}ม^{๓๘}ิ^{๓๙}ท^{๔๐}ร^{๔๑}ิ^{๔๒}ค^{๔๓}า^{๔๔}ว^{๔๕}า^{๔๖}ว^{๔๗}ร^{๔๘}น

๑ ไ^๑ท^๒ร^๓ว^๔า^๕ว^๖ิ^๗ย^๘ิ^๙ย^{๑๐}า^{๑๑}ม^{๑๒}ท^{๑๓}า^{๑๔}ม^{๑๕}ไ^{๑๖}ด^{๑๗}ก^{๑๘}

ด^{๑๙}ง^{๒๐}ก^{๒๑}ะ^{๒๒}ก^{๒๓}า^{๒๔}น^{๒๕}ท^{๒๖}า^{๒๗}ร^{๒๘}ค^{๒๙}ู^{๓๐}น^{๓๑}แ^{๓๒}ล^{๓๓}ว^{๓๔}ท^{๓๕}า^{๓๖}ย^{๓๗}

ฝ^{๓๘}ัน^{๓๙}ว^{๔๐}า^{๔๑}ไ^{๔๒}ก^{๔๓}ไ^{๔๔}ป^{๔๕}ท^{๔๖}เ^{๔๗}ท^{๔๘}เ^{๔๙}ย^{๕๐}ว^{๕๑}เ^{๕๒}ว^{๕๓}ร^{๕๔}ว^{๕๕}น

แ^๑ล^๒ว^๓ั^๔ช^๕น^๖เ^๗า^๘ะ^๙เ^{๑๐}า^{๑๑}ะ^{๑๒}เ^{๑๓}น^{๑๔}เ^{๑๕}ว^{๑๖}เ^{๑๗}น^{๑๘}ค^{๑๙}ว^{๒๐}น

ซ^{๒๑}ึง^{๒๒}ซ^{๒๓}ู^{๒๔}ว^{๒๕}ง^{๒๖}ค^{๒๗}ว^{๒๘}ง^{๒๙}แ^{๓๐}ล^{๓๑}ว^{๓๒}เ^{๓๓}ว^{๓๔}ว^{๓๕}า^{๓๖}ง

จะ^๑ไ^๒ก^๓ั^๔ซ^๕ม^๖ส^๗ม^๘ส^๙อ^{๑๐}ง^{๑๑}ค^{๑๒}ร^{๑๓}อ^{๑๔}ง^{๑๕}ย^{๑๖}ู^{๑๗}ร^{๑๘}

๑ พ^๑ระ^๒พ^๓ัง^๔ไ^๕ท^๖ร^๗เ^๘า^๙ท^{๑๐}า^{๑๑}ย^{๑๒}ท^{๑๓}า^{๑๔}น^{๑๕}า^{๑๖}ย^{๑๗}ฝ^{๑๘}ัน

ก^{๑๙}ั^{๒๐}ย^{๒๑}จ^{๒๒}ว^{๒๓}น^{๒๔}ก^{๒๕}าร^{๒๖}อ^{๒๗}ภ^{๒๘}ิ^{๒๙}ส^{๓๐}ก^{๓๑}ส^{๓๒}ย^{๓๓}ม^{๓๔}พ^{๓๕}ร

ซ^{๓๖}ึง^{๓๗}ว^{๓๘}า^{๓๙}เ^{๔๐}ว^{๔๑}ระ^{๔๒}ท^{๔๓}เ^{๔๔}พ^{๔๕}เ^{๔๖}ระ^{๔๗}ว^{๔๘}า^{๔๙}จ^{๕๐}า^{๕๑}ก^{๕๒}ว^{๕๓}า^{๕๔}ช^{๕๕}า^{๕๖}น

ค^๑ำ^๒ว^๓ิ^๔พ^๕ล^๖า^๗ง^๘ท^๙า^{๑๐}ง^{๑๑}ส^{๑๒}ง^{๑๓}เ^{๑๔}น^{๑๕}า^{๑๖}ไ^{๑๗}น

น^{๑๘}าง^{๑๙}จะ^{๒๐}ไ^{๒๑}ก^{๒๒}ั^{๒๓}ซ^{๒๔}ม^{๒๕}เ^{๒๖}า^{๒๗}ล^{๒๘}า^{๒๙}เ^{๓๐}า^{๓๑}เ^{๓๒}า^{๓๓}

จ^{๓๔}ึง^{๓๕}ท^{๓๖}ะ^{๓๗}เ^{๓๘}ว^{๓๙}ิ^{๔๐}ย^{๔๑}ม^{๔๒}เ^{๔๓}ก^{๔๔}ะ^{๔๕}ร^{๔๖}า^{๔๗}ไ^{๔๘}น^{๔๙}ร^{๕๐}า^{๕๑}ท^{๕๒}ริ

ส^๑ัง^๒ถ^๓ำ^๔ซ^๕ิ^๖ย^๗ส^๘พิ^๙เ^{๑๐}ก^{๑๑}ส^{๑๒}เ^{๑๓}ก^{๑๔}เ^{๑๕}ก^{๑๖}ซ^{๑๗}น

ฝ^{๑๘}ำ^{๑๙}ย^{๒๐}ม^{๒๑}น^{๒๒}ท^{๒๓}ริ^{๒๔}ก^{๒๕}ร^{๒๖}ม^{๒๗}ท^{๒๘}ำ^{๒๙}เ^{๓๐}น^{๓๑}า^{๓๒}ไ^{๓๓}น

เส^๑ียน^๒น^๓ำ^๔ไ^๕จ^๖า^๗ย^๘ด^๙ิ^{๑๐}ย^{๑๑}ทุก^{๑๒}ว^{๑๓}น^{๑๔}ค^{๑๕}ิน

ท^{๑๖}ว^{๑๗}ัง^{๑๘}ส^{๑๙}ว^{๒๐}า^{๒๑}ท^{๒๒}ิ^{๒๓}น^{๒๔}ค^{๒๕}า^{๒๖}ไ^{๒๗}ม่^{๒๘}ฝ^{๒๙}ำ^{๓๐}ฝ^{๓๑}ัน

ซ^๑ย^๒ส^๓อ^๔น^๕อ^๖า^๗ว^๘ร^๙น^{๑๐}เ^{๑๑}ว^{๑๒}น^{๑๓}เ^{๑๔}ว^{๑๕}ิ^{๑๖}ท^{๑๗}ิ^{๑๘}ย^{๑๙} ๑

ไ^๑ป^๒ท^๓ุ^๔ล^๕ไ^๖ท^๗อ^๘ิ^๙ท^{๑๐}ุ^{๑๑}ร^{๑๒}า^{๑๓}ช^{๑๔}มา^{๑๕}ท^{๑๖}ุ^{๑๗}ร^{๑๘}ก^{๑๙} ๑

ก^๑ุ^๒ระ^๓พ^๔า^๕ไ^๖ป^๗ไ^๘ห^๙ั^{๑๐}ซ^{๑๑}ม^{๑๒}ส^{๑๓}ม^{๑๔}ป^{๑๕}ระ^{๑๖}ส^{๑๗}ง^{๑๘}ค^{๑๙}

ไ^๑ห^๒ั^๓เ^๔า^๕ง^๖ค^๗่^๘ส^๙ร^{๑๐}ง^{๑๑}น^{๑๒}ำ^{๑๓}ไ^{๑๔}ห^{๑๕}ั^{๑๖}า^{๑๗}ร^{๑๘}า^{๑๙}น

ท^๑้อง^๒พ^๓ระ^๔เ^๕ว^๖ง^๗เ^๘ว^๙ร^{๑๐}น^{๑๑}า^{๑๒}ม^{๑๓}ุ^{๑๔}ก^{๑๕}า^{๑๖}ท^{๑๗}า^{๑๘}ร

ก^๑ั^๒ท^๓ม^๔อ^๕ย^๖ก^๗ร^๘า^๙น^{๑๐}ก^{๑๑}ร^{๑๒}า^{๑๓}ย^{๑๔}ก^{๑๕}ั^{๑๖}ม^{๑๗}ย^{๑๘}ัง^{๑๙}ค^{๒๐}ม^{๒๑}ค^{๒๒}ล

ไ^๑ห^๒ั^๓ไ^๔ท^๕ร^๖เ^๗า^๘ท^๙ก^{๑๐}ิ^{๑๑}ท^{๑๒}า^{๑๓}ย^{๑๔}ท^{๑๕}ำ^{๑๖}น^{๑๗}า^{๑๘}ย^{๑๙}ฝ^{๒๐}ัน

จะ^๑ไ^๒ส^๓ก^๔ส^๕ล^๖ย^๗ห^๘ริ^๙ว^{๑๐}ะ^{๑๑}สุ^{๑๒}ซ^{๑๓}ส^{๑๔}น^{๑๕}ก^{๑๖}ส^{๑๗}ย^{๑๘}า^{๑๙}ย ๑

อ^๑ส^๒า^๓ไ^๔บ^๕ค^๖ย^๗า^๘ม^๙จ^{๑๐}ัน^{๑๑}ท^{๑๒}เ^{๑๓}ก^{๑๔}ซ^{๑๕}ัน^{๑๖}ฉ^{๑๗}า^{๑๘}ย

ก^๑ิ^๒อ^๓บ^๔ร^๕ำ^๖ย^๗ร^๘า^๙ว^{๑๐}ท^{๑๑}ร^{๑๒}ง^{๑๓}พ^{๑๔}อ^{๑๕}ด^{๑๖}ง^{๑๗}ก^{๑๘}น

จ^๑ำ^๒จะ^๓ร^๔ร^๕า^๖ก^๗ไ^๘ก^๙อ^{๑๐}ไ^{๑๑}ส^{๑๒}ว^{๑๓}ร^{๑๔}ร^{๑๕}ย^{๑๖}

จะ^๑ล^๒ิ^๓ด^๔ัน^๕ไ^๖ก^๗า^๘ท^๙ง^{๑๐}ช^{๑๑}า^{๑๒}น^{๑๓}

ก^๑ิ^๒อ^๓ค^๔ู่^๕ส^๖ำ^๗ง^๘พ^๙ระ^{๑๐}ช^{๑๑}ิ^{๑๒}ท^{๑๓}า^{๑๔}ม^{๑๕}า^{๑๖}ว^{๑๗}ร^{๑๘}ิ^{๑๙}

เ^๑น^๒ไ^๓ม^๔ล^๕ิ^๖ก^๗า^๘ส^๙ถ^{๑๐}า^{๑๑}พ^{๑๒}ร ๑

ค^๑ิ^๒ก^๓ล^๔ำ^๕ค^๖ัน^๗ว^๘า^๙เ^{๑๐}น^{๑๑}ค^{๑๒}ู่^{๑๓}ส^{๑๔}ม^{๑๕}ร

ไ^๑ห^๒ั^๓อ^๔า^๕ว^๖ร^๗น^๘เ^๙ท^{๑๐}ว^{๑๑}า^{๑๒}ค^{๑๓}ห^{๑๔}ว^{๑๕}น^{๑๖}จ^{๑๗}ึง^{๑๘}ฝ^{๑๙}ัน^{๒๐}ไ^{๒๑}ป

ไ^๑ป^๒ซ^๓ม^๔ช^๕า^๖น^๗เ^๘ิง^๙ผ^{๑๐}า^{๑๑}ช^{๑๒}ล^{๑๓}า^{๑๔}ไ^{๑๕}ท^{๑๖}ล

เ^๑ว^๒า^๓จะ^๔ไ^๕ป^๖อ^๗ำ^๘ว^๙ส^{๑๐}ม^{๑๑}ท^{๑๒}ก^{๑๓}ิ^{๑๔}ย^{๑๕}ย^{๑๖}ุ^{๑๗}ร^{๑๘}

ไ^๑ห^๒ั^๓เ^๔น^๕เ^๖ว^๗ระ^๘ท^๙เ^{๑๐}พ^{๑๑}เ^{๑๒}ระ^{๑๓}ว^{๑๔}า^{๑๕}จ^{๑๖}า^{๑๗}ก^{๑๘}ป^{๑๙}ร^{๒๐}า^{๒๑}ส^{๒๒}า^{๒๓}ท^{๒๔}ส^{๒๕}ร^{๒๖}

ว^๑ุง^๒พ^๓ว^๔ุง^๕น^๖เ^๗ว^๘า^๙จะ^{๑๐}พ^{๑๑}า^{๑๒}ช^{๑๓}ิ^{๑๔}ก^{๑๕}า^{๑๖}ไ^{๑๗}ป

ป^๑ระ^๒ไ^๓ค^๔ม^๕ค^๖ว^๗น^๘ค^๙ว^{๑๐}ิ^{๑๑}ก^{๑๒}ว^{๑๓}น^{๑๔}ส^{๑๕}น^{๑๖}น^{๑๗}ไ^{๑๘}ห^{๑๙}ว

ไ^๑ม่^๒น^๓อ^๔น^๕ไ^๖ว^๗ิ^๘ร^๙ก^{๑๐}ไ^{๑๑}ป^{๑๒}จ^{๑๓}ก^{๑๔}แ^{๑๕}ง

ทำงบกเสาสำเพาใส่ทั้งไผผ้า

ลำทั้งทั้งกันกับค้ำแขง

ย่นฝรั่งกาทงหน้าท้าย

แล้วดอยเลือนเคลือนคลามาประทับ

๑ สมเือกท้าวเจ้ายุวรินทร์ สัตวราช

ให้สาวใช้ไปบอกพระยศวรี

โฉมสุวรรณมาลีศรีสมร

ส่งพลเสวยสาวสรวกักถยา

๑ ฝ่ายนารีทระตามสเือกด้วย

ข้างอุกสำทาทของสาวออกไป

ข้างเลือกผ้าสรวกักถยา

ข้างนั่งปรุงหุงชฝงถึงตำรา

ข้างจิกของเคยแ่งแ่งขมน

สาวสุรางคนางสนมสมคเน

ข้างอน้ำทำจันทนกะแจะแยัง

ทั้งทบทมากนากทองของไต้ใน

เจ้าชวรินายท้าวนางว่าทางเปลี่ยว

เลือกขนมส้มจันไต้ขึ้นโค

ข้างว่าน้ำเค็มจิกจะจิกสน

ข้างเรือกขำมานั่งสั่งกำชัย

พอฟ้าขาวเข้ามคชมุกขมัว

ทั้งโฉมของนางนุชพระยศวรี

๑ ฝ่ายองค์ท้าวสัตวราชไสยาสน คน

ชวนยุวรีลลิตาสลงภทรา

พระชงนึ่งยังแ่งทันท้ายบาท

เลือกถ้ำทำตันทนถ้วนคนแ่ง

ใส่ทองแ่งเขี้ยวเทือกเรืองระยับ

มีนร่ายระยับข้างส้างสลบ

คอยเรียงร้อยที่ท่าหน้าธานี

ครั้นภานมาสถิตยเทลายมคิรีศรี

ว่าพรุ่งนี้จะไปชมขมน

ก็จะเข้าไปสรวรคด้วยทรวรา

ให้ทรวรคทราแ่งของธานสำรานใจ

ถ้วนสะสอยโสภาชชชาติ

แตนยตะไกรระจกหัวไต้กลิงา

เขาไต้หยาโยไทยไม้ชำฉา

เว้งจิกทาเลื้อไปในทะเล

ของท้าวสันอุกสำท ไปเที่ยวไขว้เขว

ไปทะเลทาทอยสักรับโย

ถ้วนแ่งของแ่งตามประสาชชาติ

ไปทางไกลทมากทมเกาะออกโซ

เขาของเปรี้ยวหวานไปไต้ระใจ

เปลือกลส้มโอแ่งอิมทิมพลับ

เขาทนน้อยไทยไปสำทรว

เขาสนทรวพมอยทมาขยบฉิ

ทำงแ่งทวนั่งท่มให้ส้มศรี

มาพร้อมที่ปรางควัคั่นถัดทรา

สำรานวันแ่งองค์ชงภสา

พร้อมบันดาสาวสุรางคนางถำน

ฝูงนารีแ่งชชชชชชชชชช

เหล่าลำคำตันทนคนทั้งนั้น
ทั้งหน้าหลังทั้งกันล้วนมีล่อ

พ้อออกอ่าวลมอุทราผาเพลลา

นางสาวสาวชาววังนั่งชง

ให้เปล่าท้าวแหวกทะเลวน

ทั้งน้ำเขียวเกลียวคลื่นเสียงกรนกรึก

ยังคลื่นเหียนเวียนวังเข้าพิงกัน

๑ กรุงกสิครตรึกชวนพระลูกแก้ว

เหล่าละเมาะเกาะเกียนเหมือนเขียนไว้

ข้างอกง่าน้ำท่วมถึงเชิงผา

เสียงกังไครมไทยไม่กระเทอม

พอลมเลอบเฉื่อยชนคลื่นสึง

ชมมีจนาสารพิศพวงศักรว้าย

ฝูงกะโหล โลมาชนคลาคล่ำ

ทั้งกริวกราวเท่าปลาในสาคร

ฝูงฉลามถวนฉลามมาตามคลื่น

ปลาฉลามวนพันฟองเป็นฟองฟู

๑ นางโหมยงหลงเพลินจำเรินจิต

เป็นกองกัมจำพรากจะจากกัน

ให้ย้ายลำสำเพาจะเข้าฝั่ง

สถาตันลับพิลึกเสียงกรึกไครม

ลำทงกิงกันออกพันคลื่น

พายุทวนปั่นป่วนระจิกกระจาย

แต่ลำซงหลงอ่าวแก้วออกนอก

ออกน้ำเขียวเคียวโคกลิงโลกไ

เร่งให้ชันกว่านโหล่สำเพา

แล้วชันซ่อชักใบชันไล่เสา

แล่นสำเพาผางผางมากลางชล

ทะลิ่งแลเกาะแก่งทุกแห่งหน

คมวิมณฑ์หมอกกลุ้มซุ่มควน

ไม่รู้ ลึกสมประกำไม่มีชวน

ให้ทวาทวันวิณณาระอาใจ ๑

ให้ชมแถวทิวลาภศาไส

มีเขาไม้ ไชยคัมภีร์มขัง

แผ่นศิลาแลกลั่นคลื่นกระพือ

เป็นไคเลียมเลื่อมผาสีลาบาย

ให้แล่นคึกไปตามวลชลสาย

เห็นคล้ายคล้ายว้ายเกล้าสำเพาจร

ข้างผุก้าเคลื่อนคล้อยลอยสลอน

เที่ยวสัณเฑาะพาทินในสินธุ

ฉนากคณชมฉนากไม่จากคู่

ทั้งราหูเทราสารพัน ๑

นั่งพินิจนึกเห็นเหมือนเช่นฝัน

พอสายันต์เย็นพยับดัพโยม

คงคาคลังกลั่นกลุ้มกะทุมโถม

สำเพาเชิงเพียงจะโสมซุกทำลาย

จนเที่ยงคืนลมไทยก็ไม่ทลาย

ออกเรือวรายร้องเรียกกันเพียวไป

ค้องละถถถถถถถถถถถถ

พายุไทยคึกคึกคึกคึก ๑

๑ ถึงเจ็ดวันเจ็ดคืนเป็นคลื่นคลั่ง
จนพันแกนแผ่นดินสิ้นสายคา
พระยศวทเพียงสาวสนม
สอนว่าจางพราพร
ถึงม้วยมอควอควายจะตายยก
ข้างบ่นว่าพ่อแม่แก่ชรา
ทำนท้าวนางต่างเสียดังข้าวของ
เหล่านักทนต์ทศกระบียัง
นางสาวสาวเสียดังคึกคึกถึงเพื่อน
แต่กลาภแก้วแล้วมิหนำจะช้ำตาย

๑ ฝ่ายพระองค์ซึ่งวิจิตรวิเศษ
ถามถ้าทำกันทนคนทั้งนั้น
ซึ่งถ้าพาพาชกมาขึ้น
จะไกลข้าวพาราหรือมาไกล

๑ พวกถ้าทำกันทนกันนี้
ทำงหยิบเอาแผนทมาคลั่ง
ทำงทลว่ามานั้นแลกลบ
กรนจะจำสำนักตะวันเกอน
ซึ่งถ้าชงหลงทางมากกลางสมท
เครื่องบูชาสารพัดทั้งยตรพล

๑ กรุงกสิกรรมทศกอบว่าชอบ
แล้วสั่งให้ทศกสมอลงรอร

๑ ฝ่ายกันทนคนประจำลำที่นั่ง
ทั้งเบ็ดไถ่กึ่งปลาขึ้นคาม
แล้วเชือกแพะและขว้างลงกลางน้ำ

เรือที่นั่งชกไปไกลหนักหนา
ไม่รู้ว่าจะไปไหนค้ำยโค
ทำงชมชมโสภาน้ำคาไหล
ระคนทีไหนใครจะมา
นมาทนต์คายชามมัจฉา
ทั้งบ้านอันของพิศุทวิ
ใครจะครองสืบสายไปพลพล
ไมไ่ทั้งสอกลเมื่อน้ำเสียคาย
จะมาเขื่อนเข้านั้นไม่เห็นหาย
ทำงฟมฟายชดนาไม่รวน
ให้ทนต์ทวาควินเพียงอาส
เคยลำคัมทิศทางเป็นอย่างไร
จะเป็นที่เกาะแก่งท่าแห่งไหน
ท่ากระไรจึงจะแจ้งแห่งหนทาง
เป็นตึกคึกสารพัดระชกขวาง
หาหนทางที่สำนักกัพเพน
สันคำทศกกับแผนทไม่มื้เมื่อน
ก็กลบเกลอนมคมาหลายรากร
ควนจะตยคยบยั้งคยบยั้ง
จะบวงฉัดตามทางกลางคองกา
ผู้ใดรู้สิ่งไรให้ปริกสา
ทศกตรงหน้าเกาะขวางข้างคัว
จึงแต่งทั้งโคะไทยใส่บายส
เหล่าอาหนิถวันเข้มเต็มประก
พลกัมภพหลายทั้งซ้ายขวา

พลางสมมุติอุกฤษฏ์เทียบนบชา
 บังคมคล้วันทาทะพารักส
 เทพเจ้าเขาวางในกลางวง
 ข้านั่งทั้งสี่เวศเคยก้านับ
 ระฆังทางกลางทะเลกับเทวา

๑ พอเจ้าเข้าเจ้าขวัญายให้กายสัน
 นุ่งลอยชายกรายมาหน้าบัลลังก์
 เห็นไถ่กียหยิบยักฉีกกระชากร
 หัวเราะเรอเธอขอเจ้าให้ไวมา

๑ ฝ่ายก้นทนต์คนสาวคนใจนบนิม
 กวียเรอชักพลัดพลตลนถาย
 ให้เขินมว่าระถามเนือความท้าน
 ช่วยชิงกรงผลึกเหมือนนิกไว้

๑ ฝ่ายขลุ่ยเจ้าทาวเรอเผยหน้า
 แล้วว่าขลุ่ยเจ้าเขาคี
 ปะรอกแรมแม่เหล็กก็มีมาก
 ผ่องมาอาลัยกัวยไถลครุฑ
 ริงกักกลั่นผ่นไปทิศอีสาน
 ริงชักถามตามประสงค้จ้านงใจ
 เจ้าขวัญายถ่มกลิ้งลงนั่งแน่น
 เข้าในท้องร้องให้ฟ่ายน้ำคา

๑ ฝ่ายพระองค์ชงขบสทสทิส
 ริงเร่งให้ถอนสมอขันช่อไข

๑ ฝ่ายสำเภาเหล่าพวกลามสเก็ก
 ครันลมทลายสายส่วางกะจ่างตา

วันสุราเส้นดวงแล้ววงบน
 ชิงสำนักเกาะแก่งทุกแห่งตน
 หยุ่สายชลชนล่องท้องชล
 เขินมารยักระื่องมัจฉมังสา
 แล้วคีม่าล่อถันสนั่นกัง ฯ

ถูกลั่นเหลือกอกตาเหมือนบ้าหลัง
 ชินไต่ทั้งนั่งวันกินสุรา
 เอาใส่ปากเคียวกินจนสิ้นชา
 ระปราดนาถึงไรทั้งไพร่นาย ฯ

แล้วว่าจอมจักรพรรดิให้รักถวาย
 มาเป็นหลายคืนวันแทบยบลิ้น
 ทานหยุ่สาละถึงขรช่ออินทนิ
 เทพไทเทวาจงปรานี ฯ

นั่งถลนตาเซิมชมกมธาทิน
 ทเลณมิใช่แคว้นแค้นมนต์
 ชื่อนานาควารินสันขัสมท
 ถ้ายิ่งหยุ่คหยุ่ทั้นจะมีวัย
 จะพวยพานผู้เสดข้างเพกไสย

จงวัยไปเถิดขอเจ้าเราจะลา
 ทมอเข้าแถมพื้นกายอายนักหนา
 เมาสุรารากเรอบั่นเพื่อไป ฯ

เห็นสัถกสิทธิขลุ่ยเจ้าเขาใส
 แล้วแล่นไปคามทางกลางคงคา ฯ
 ครันถึงเจ้าควนคั่นกลั่นหนักหนา
 เทียวแล่นตากันไขว่ในนที

ไม่เห็นเรือดำซงพงศักดิ์
ทุลโถมขององค์กัเทว

๑ ฝ่ายนางนาถมณฑาพระยาหญิง
กล่าวว่าก็มีเขี้ยวทำฉนั้นใด
หว่านเสียเร็วเมื่อยกำลังกลน

๓๓
๓๔
๓๕
๓๖
๓๗
๓๘
๓๙
๔๐
๔๑
๔๒
๔๓
๔๔
๔๕
๔๖
๔๗
๔๘
๔๙
๕๐
๕๑
๕๒
๕๓
๕๔
๕๕
๕๖
๕๗
๕๘
๕๙
๖๐
๖๑
๖๒
๖๓
๖๔
๖๕
๖๖
๖๗
๖๘
๖๙
๗๐
๗๑
๗๒
๗๓
๗๔
๗๕
๗๖
๗๗
๗๘
๗๙
๘๐
๘๑
๘๒
๘๓
๘๔
๘๕
๘๖
๘๗
๘๘
๘๙
๙๐
๙๑
๙๒
๙๓
๙๔
๙๕
๙๖
๙๗
๙๘
๙๙
๑๐๐

๑ ฝ่ายแสนสาวท้าวนางในปรางค์มาต ร้องทักทวาท้วงแซ่เข้าแก่ไข
 คอขลุ่ย ลั่นกลองโศกแสนอาลัย จึงสั่งให้ ไทวาทยาภรณ์
 จงพินิจพิศดูพระภูวนาถ กับองค์ราชบุตรีศรีสมร
 จะม้วยมอกมรณาในสาศกร หรือจะรกรถม้วยมัจฉานี้ ฯ

๑ ไท่ค่านั๋นขี้ขามตามสังเกต
 ท้องตำรวาชาวยวขว^{๕๕}
 ะทลความตามเรื่องทเคองแค้น^{๕๕ ๕๕ ๕๕}
 ะทาททกไว^{๕๕} ไท่ลาวาน^{๕๕}
 พระบุดรมขุณ^{๕๕} กัง^{๕๕} รุ^{๕๕} จักร^{๕๕}
 สอ^{๕๕} บง^{๕๕} จง^{๕๕} ะมา^{๕๕} ท^{๕๕} ย^{๕๕} อ^{๕๕} อ^{๕๕} คร^{๕๕}

๑ นางพังกาโทรเข้าท่ายก้อยกลางโศก ขามวิโยคยังไม่สิ้นฉวิตตา
จึงตรึงตามเส้นนิยัรฐา ระทึกตราคึกข่านประการโก ฯ

๑ ฝ่ายมหาอำมาตย์ฉลาดกลอง
 ฆ้องระฆังทักถามสเกิดไป
 ราชเอณที่เกศราลักร้าร้อย
 เทียบที่ทงทกละเมาะคามเกาะเกียน
 ท่งนำข้าวเอาชนใส่ไว้ใต้ครม
 เกษะขณทกละหม่อมไม่ยั้ง

๑ นางพุ่มคำอำมาตย์ฉลากคึก

ก็ว่าทศกัณฐ์เขากองตัว
ว่าทศกัณฐ์นั้นพลกัไป ฯ

อนาถนึ่งนักพรินประทวนไท
 จึ่งจะไกรฐความตามพระองค์
 จึ่งไม่คืนเข้าวังคังประสงค
 ถิ่นแสงซงโสกซบสลดไป ฯ

าส ร้องทวิคทวากวังแซ่เข้าแก่ไข
 จึงสั่งให้ ไทราพยากรณ์
 ถิ่นของคว่ำชบตรีสรวิสมร
 ทวีระจะรณถัยมายังจันท์ ๑
 วัณสุกรเสสเสาวรสติคตถึงกิติ
 แก่สทริจะไค้มาแต่ช้านาน
 นางจะแสนโศกาน่าสงสาร
 ไทราจารย์ จึงประณมบังคมทูล
 จะสูงศักดิ์สืบสายไม่ทลายสูญ
 แกล้งเทียบมทผ่นผ่นด้วยขัณฑ์ ๑

โศก ขามวิโยคยังไม่สิ้นฉวิลทา
ระทวิททราคค่านประการโก ๑
ให้ถูกทอองวิลฉาฉชาสย
ถ้าทงไทลแล้วทงจะวงเวียน
ออกแล้วทอองเลี้ยวทอองฉเวียน
ทงฉือเขียนไว้ให้แจ้งทงททท
แม้นมาพยสารพคไม่ฉคขวาง
เห็นทททททจะไค้มายังฉานฉ ๑
ค่อเปเลอองปลิกฉนฉอองททททท

ทวิสันเสนเสนาพัฒน์
 ชุนนางพร้อมน้อมคำนับนางดลศักร
 ไล่เกศราหวัชร์ยทั้งอภัยศาล
 คนประจำตำบลดร้อยออกกลอยแล่น
 เทียบรักทรงทุกตำแหน่งแจ้งสำคัณ

๑ ฝ่ายองค์ท้าวเจ้าลังกามหากษัตริย์
 จึงสั่งบุตรอุสเรนให้เฝ้าทูล
 ถึงปากอ่าวเมืองผลึกกักรวิกรณ์
 ทอดสมอระวีบังหุญเคียงกัน

๑ พวกนายค่านตกใจออกไปถาม
 ยอกเสนาข้าเฝ้านางเทวี

๑ ฝ่ายโคมยงองค์อัครเสนา
 ะเวกร้างคางงานการวิวิธ
 คาริพลางนางสั่งเสนาผู้ใหญ่
 ไปแจ้งความตามวังทุกสิ่งอัน
 เราเปลี่ยวใจไม่มีที่พึ่ง
 จะขอเจ้าอุสเรนแทนที่นรงค์

๑ เสนาในไถ่สัดกับคำรับสั่ง
 ลงเรือเร็วรีบมาในวารี
 ชนเผ่าท้าวเจ้าเกาะลังกาแก้ว
 บัณฑิตพระมเหสีท้าวในวัง
 กวักกรงไกรไม่มีจอมกษัตริย์
 จะขอเชิญไปมอบให้ครอบครอง

๑ สมเด็จท้าวเจ้าลังกาอานาเขต
 ะเวกร้างคางงานบิวยการคน

หย่าข้าทวิมรคไปจัดการ
 มารับรักเร่งคนชนอาหาร
 เกลือข้าวสรวงน้ำท่าสารพัน
 ทามแวนแคว้นเกาะเกษมเทียวเทียบทัน
 แล้วแยกกันร่ายทางไปกลางชล ๗

ซึ่งมานักการวิวิธสถานผล
 แล้วยกพลภครามาทำพัน
 ให้ยังยืนเป็นสัณนิบาตกลาง
 คอยสำคัณฟังข่าวข่าวบุรี
 ครั้นไต่ความกลั้มังมากรุงศรี
 อธิษฐานทูลแถลงแจ้งกิจจา ๗

ไต่ข่าวข่าวเข่นอภัยละห้อยหา
 วาสนาถูกแก้วช่างแคล้วกัน
 เป็นใจไม่รู้อะไรอัน
 ให้ซึ่งธรรม์หมามากเหมือนอนาถกิจ
 พระมาถึงสมจิตกึกประสงค
 ไว้คอยองค์อัครเสนา ๗

ถวายบังคมลามารส
 ออกไปที่อ่าวสมุทรไม่หยุดยั้ง
 บังคมแล้วทูลตามเนอความทูล
 ถวายบังคมมาถึงฝ่าละออง
 ะบงศ์ทวิมรคให้หมั่นหมอง
 ช่วยปลุกขันธ์ไฟฟ้าประชาชน ๗

ไต่แจ้งเหตุความวิบัติกษัตริย์
 เป็นสุคนธ์ที่ระคึกให้ยัง

จึงทรมอบกราชบุตรอุสเรน
เลียบที่มาทำทางถึงวันวัง
ข้างนั้นเล่าเขาก็คึกเหมือนเขยชวน
มิใช่ว่าหาอนทคนลก

๑ อุสเรนแสนสลดกระเทกทั้ง
เลียบกายนางหย่างช้วนจะบันลือ
จะถลึงหลังยังถึงถ่านาอศุ
ท้วยความค้ำนางทายเป็นหม้ายเมีย
จึงตรึงแก่เสนาทข้าเฝ้า
เลียบสวาทมากหมายเหมือนววยวาง
ซึ่งองค์พระชนนีมีรับสั่ง
จะแบ่งพลเอกตราลึงทำพัน
แก่ทัวเราเคารพอภิวาท
แน้นพยแก้วแววตาจะพาร

๑ จำาทัยร้อยอภิวาทแล้วกล่ากลลือย ลงเรือน้อยเร็ววิคไม่ชักสน
มาถึงวังยังคณนิรมล

๑ ฝ่ายพระหน่อมุกอุสเรน
รายรักษาสาน้ำก่านชาฉนกร
แล้วทูลองค์ซึ่งวิทธิบทุราช
เขินสเกศภวนัยไปลังดา

๑ พระวิทวงศ์ซึ่งวิทธิกิกสงสาร
จึงขอพบพรณโณเกโซชัย
ภลิมมาถึงจึงบอกมิดาก้วย
ทวันสั่งแล้วเลิกพทผลพลเอกตรา

๑ ฝ่ายข้างพวกอุสเรนเกณฑ์กำนัน

เป็นกัมเวรของเจ้าสร้างแต่ปางหลัง
จะปลุกฝั่งก็ไม่สมอารมณ์นึก
จะผูกพันให้บำรุงกรุงผลึก
เจ้าทรงครุทของความให้งามใจ ๗

น้ำตาลอกลอคังจะหลั่งไหล
ร้อนวิทภัยเทียมเพลิงละเลงเลีย
กรันจะท่อยุอาชน้ำประภาเลีย
จำจะเกลี่ยไถ่ความไปตามนาง
อุระเรวร้อนคังจะพิงผาง
จะตามนางกว่าจะพยประสยกัน
ให้ระวังเวียงชัยโฮสวรชัย
ท่อย้องกันนคราให้ถาวร
ขอลาบาทมารคาเทยวทาสมร
มานครคิกอำนการมงคล ๗

๑ ทูลยุบลยาทาแล้วถาวร ๗

๑ จึงกระเกณฑ์แบ่งทหานชาฉนกร
คอยรารอนไพรจะมีทา
ขอลาบาทคามคิกขนิสดา
ให้เป็นผลสฤตส์กักำจักภย ๗

๑ จะทักทานถลึงจะชักอิชชาลัย
ให้พันภยพณางกลางคงคา
จะมาช่วยทำชวนให้ทรวรา
ไปลังดานักเวสนิเวสน์วัง ๗

๑ เป็นกึ่งกันเกณฑ์แต่ทั้งแตรสังข์

ลั่นใบไม้ตำราย้อยลอบประกาย
ทั้งทงทิววาท้องท้องประกาย
พลแสงทองส่องผ่านภาลัย
ประโคมค้อง กลองแตรแซ่สนั่น
ยกออกจากปากอ่าวอึ้งคอง
นายฝรั่งนั่งส่องกล้องสว่าง
ออกนำลูกแล่นเลี้ยวเกี้ยวกันไป

ลำนั่นนั้นเอาตากมาคาคใบ
อักษณัฏพรพร่างสว่างไสว
ยั้งยืนไต้ยู่ตามชื่นสามตึง
เหล่าน้ำนั้นน้อยใหญ่ชักใบชิง
พลคมค้องแล่นตามกันทลตามไป
เห็นหนทางสามโยชน์ ไชยไสส
ไม่พบไม่กลัยหลังทั้งแก่ตาม ฯ

ตอนที่ 12

พระอภัยมณีพบนางสุวรรณมาลี

๑ จะกล่าวถึงพระอภัยมณีนั้น นาด
พิภพาสาฝรั่งทั้งจีนจาม
เมื่อนั้นถึงดึกยามเช้าไสยาสน์
กัวยพลกพรากจากพระกฤตประยูรวงศ์
จะเหลียวซ้ายแลขวาวนาโถ
จะโคยสวาก็ไม่สมอารมณ์นาคเน
ก็คิดว่าพึงถึงอัมพระกัมถาน
เถิกแล้วคายนาวางไม่ยังยืน
เราเกิดมาอาภัพอภัยรภาค
จะถือคำอัมมชัณฐ์สัพพะณ
นิลสัทธาดล้าหลานสำราญจิต
ชวนลูกยามาบังทำนโยคี
จะขอขบขบรพชาวกัศสากิ
พอสมสร้างทางอัมมสำมะกั

ก็ของคร่าชุกุมารชาวนาสนาม
รวกยี่ด้ามพคค้องทั้งสององค์
นิกอนาณนึ่งคึกพิสวง
มาเปลี่ยนองค์อ้างว่างหูกกลางทะเล
หัวอกโธอัยนระหนระเท
ไต่ว่าเหว่ทวนทวนทวนกัน
เย็นอาถรรพ์ถ่ายโทสทโทคหิน
ระมัวคีนวันไรก็ไม่รู้
ต้องพลกพรากจากนครจนอ่อนทุ
ให้คำชุกชากิหน้าต๋ายาเช่นนั้น
จนอาทิอภัยไชริสมี
อัมมชลเฒ่าความคามคานึง
หุ่ยนีสิตในตำนานสัทกัททหนึ่ง
ให้ถึงพระนิพพานสำราญใจ ฯ

๑ พระโยคีมีสติได้ ยินว่า
สิ้นสมุทบุศย์บวชด้วยหรือไร

๑ กุมารว่าข้าจะบวชกับขี้กูเรส
พระชงฆ์มีกรรนาให้คากวอง
ผูกชกอาภรณ์ โปกกระหวัก
มานั่งเรียงเคียงกันอัมพล
แล้วอวยชัยให้ สัตห้ำสดาผล
ครั้นจบสติกลีลาสาธิต

๑ สอนสติทาสาธุแก่สติ
มัยยิตถ์ครึกครื้นไม่ขาดครอง

๑ กล่าวถึงลำสาเพาทั่วสักราช
ท้องลมไทยใบฉีกเป็นขลุ่ยเปิง
ถึงช่องกว้างขวางเขาเหล้าละเมาะ
รูกาเขาเขี้ยวช่อเป็นพุ่มขึ้น
จึงซึ่งต้องกลิ้งแกว่งแว่วสว่าง
เพ่งพินิจคึกขะระกลาคนานึก
เทวการ่าจะพบผู้วิเศษ
จึงสั่งให้นายท้ายบ้ายเข้าไป
แล้วตรัสใช้ให้ขุนหมื่นชนบนเขา
ถ้าพบองค์จริงแดงแดงคึก

๑ ผู้รับสั่งยังคมขรมนาถ
มองเห็นคนบนศาลาหน้าชาน
พระโยคีมีสองเจ้าเนรทนต์
จึงเข้าไปใกล้ศาลาเห็นหน้ากัน
ขุนหมื่นขอกออกความตามรับสั่ง

ทวิเวระว่าวิธตามตามสงสัย
แล้วหย่าไปโลกเล่นเกินคนอง ๑
เวียนไครเพกถือสติไม่กินของ
ทั้งสองครองครบสิ้นด้วยยนิค
ประกาศชักสวมน้อมเหมือนวิธ
พระโยคีชักสมาธิบนอาสน์รัตน
ทั้งแต่กันปานาไม่คำสัถ
หมั่นมัสการเพลิงตะเกิงทอง ๑
สำเริงกสินแล้วก็ลามาทองสอง
คามทำนองสติทาสาธุเพลิง ๑
พระพายกรวาคพาระเทิกเทติกเพลิง
ถอยละถึงแล่นมาสีฟ้ากิน
แลเห็นเกาะหนึ่งไกลโอบหมื่น
ทภูมิพนแผ่นผาโกลารัก
เห็นส้างสสัยแลลวันแต่กึก
แล้วรำลึกความหลังได้ทั้งใจ
สะสังเกตเขานี้ไม่มีไทน
ประทัยใกล้ เงามผาหน้าศิริ
กุกกึ่เปล้าหยุ่กอกทริอมวิธ
ว่าเรานี้จะไปหาพระอาจารย์ ๑
ชนทางทากทวยผาค้วยกล่าทาน
มากประมาณร้อยเสสหลายเพสพรรณ
หลงละถึงแลชมถ้วนคมสัน
คนทั้งนั้นตามไต่ไปไทนมา
แล้วมานั่งกรวยพระองค์ขงสติกา

ว่าบัณฑิตกรุงถวัลย์ชกศึกษา

๑ พระโยคีก็ใจให้อนุญาต

ขุนหมื่นลามาประนอมทูลมาลย์

๑ รอมกัศตรครึกสังคนทั้งทลาย

เราจะพากันขึ้นไปไหว่นักธรรม

ขุนนางวิชัยคนขึ้นบนเขา

ณวนนันทน์ขึ้นมาลงหน้าพระสถาน

กรุงถวัลย์ครึกชวณพระลูกน้อย

ทั้งสุรางค์นางสนมล้วนชมเขา

ผณอารมณ์นึ่งห่มพอสมโสศ

ขึ้นจากเรือพระที่นั่งสพรังพร้อม

ไปตามทางหว่างสวนณวนกัน

ถูกกัทธาลาดน้ำเพลิน

พระชมพลางทางพาธิดาราช

เห็นโยคีที่ปลั่งคั่นงประนอม

ผู้เป็นเจ้าสามองค์ซึ่งศึกษา

แต่องค์นั้นณคณเป็นกุมาร

หนึ่งลูกไม้ในเกาะพอสะระณ

ทั้งสัตว์ร้ายสายชลบนบรรพต

๑ พระชงส์สถิตไฉไลสโมส

อาคมมาสาสุกไม้ทูลขยับ

อันพวงผลผลาสารพัต

เกษวิทธีถึกกรมพรหมจรรย

แต่โยคินเทอพงษ์ขวชใหม่

แล้วเล่าความความเรื่องเกรงว่าคาน

จะขึ้นมาขอพระรัตนมัตถ

คามแต่ราชสถิตาไม่ว่าชาน

ทูลพระผ่านโศกาสารพัต ๑

ทั้งไพร่พยานันคนคนขยับ

จงเร่งกันณวนน้ำทำสพาน

ย้ายคักเส้าผ่าเรือคักย้ายเสือกสวน

ย้ายสพานลงในน้ำดังสำเภา

ประคองคอกยเล้าโลมโฉมเฉลา

ทั้งผมแผ้วรอกทวิอศตรอม

เหมือนเรือโรครูปกายยังฝ่ายผอม

คามพระรอมกัศตราพาคำเนิน

ถึงเชิงชันแผ่นผาสีดาเดิน

ควนจเวณอิริยารักสาพรต

ก้านันนาคแวคธัมมาพร้อมหมก

แล้วชงชศตรึกตามตามบุราน

กุโสการูปชงสังสันถาม

มาทูนานทวอพงมารักสาพรต

หรือตางวันวายรูกักสุก

มาขีทาปรากคักขังหรือไร ๑

ถวายพรพกาธัชชาลัย

แต่ขวชไค้พรพสาถักกว่าพัน

ไม่ซาคชกัทเเกาะพอสะระณ

สารพัตโพยภัยมิไค้พาน

ช้อภัยพงส์กัศตรพลักถันถาน

นั้นกุมารสินสมุทบุตรพระอภัย

แล้วว่ารูปชอตามความขพิท
มีธุระพระพานประการไท

๑ กรุงกสิกรรมรักแจ้งแฉดลงเล่า
พาโฉมขององค์ราชธิดา
จึงหลงทางกลางทะเลเที่ยวเร่ร่อน
พระเล้าความตามแต่ค้นไปจนปลาย
แล้วครึกว่าพระอภัยมณีเป็นเจ้า
จากสมัยที่พลัดพรากไต่ยากเย็น
จะขอตามความพระผู้เป็นเจ้า
ไปจึงพราวจากเขตนวิเวสน์วัง

๑ พระอภัยมณีมีมน้อย
ข้าเลื่องกษัตริย์กาฬางาม
พระธิดาข้าชอท้าวสุทนต์
จำกัณธองต้องไปเรียนวิชาการ
รูปเรียนถดถอนครึกอัยเย้า
ทัญญูควังจึงจากอาจารย์มา
เห็นร่วมไทรไกล ผั่งเจ้ายังทัญญู
ชวนผูกเล่นเจรจาประสาตยาย
ตามมานพวยเร้าให้เข้ายี่
ครันรูปเข้าให้หัตถ์ขะระงับไป
พอนางผละสมทมาศกลาง
เอาความหลังทงนั้นมาพรรณา

๑ กรุงกสิกรรมรักว่าน่าทวิธ
วิชาอันคนไปไม่ว่าค
เกี้ยวขบมทัญญูหรือไม่ว่า

ท้าวสถิตนคเวสประเทศไท
จึงมาในทะเลมขมมนา ฯ
โถมเป็นเจ้าเมื่องผลึกนักรรสา
ชมชลาตมพิภวะจักกระยา
จะค้นนกรักไม่ไต่กังไทมาย
เจียนจะตายเสียเพราะกลิ่นไม้คั่นเป็น
ทัญญูเท่าโถมทัญญูเพราะยุคเข็น
โถมมาเห็นก็ให้ คึกคณิจึง
นิมนต์เล่าเหตุผลแต่ตนทถึง
โถมยังฟังไม่กระจ่างในทางความ ฯ
สถิตนคเวสตรึงกสิกรรมรักตาม
แล้วเล่าความตามเรื่องเกื่องรำคาน
ผ่านสมัยที่รันทนามทาสถาน
ทำนบยานจันทคามพราหมณ์พริชา
พระนังเจ้าเวียนกะของกลองนักรรนา
เกี้ยวกลาเลียขเคินตามเนินชาย
พวยรุตทมนมพราหมณ์สำสทาย
ทัญญูทชายทะเลมไต่ร่วมไทร
ทัญญูฟ้งผปากเล่นจะเป็นโฉน
ไม่แจ้งใจว่าไฟจะมีมา
ทัญญูว่ากรวดครอมทัญญูในคูหา
จนทนมาพงขมพระมนั ฯ
เชอถพิภทหรือพระวิธ
เรียนแต่ขไปเกี้ยวเข้าให้เขาฟ้ง
นิมนต์เข้าให้ โถมชมความมั่ง

แถมเอนอิงพิงทลัษย์กับอาสน์
ทั้งพวกไพร่ในเขตราชที่สาคร
ควัฒมย์เข้ากัณฑ์ทั้งโยชน์
ในคงคาปลาร้ายขึ้นว้ายเวียง

๑ ฝ่ายนักสิทธิวิบุรุษค์ซงสวัสดิ
ทั้งสาวสรวรค์กัถยาเสนาใน
พระเพ่งพิลธิกายพาพิศตร
ช่างเปล่งปลั่งยังไม่มีราคีพาน
พระเถื่อนของคลังจางมัลลิกักอาสน์
ครั้นเข้าซีกกึกโกไม่ไถลกรวย
พระโอดเอี่ยมเทียมสถลนจรม
ชนงเนตรเกสกรกัถยา
ทำไฉนทนองระไค่ควงสมร
แล้ววังรักทักใจไม่ยังควน
จึงห้ามให้ สิ้นสมุทน์นทกย
จึงว่าบักจ่านเจียวรัตนกุ
แล้วแลดูผู้คนบนตึงชว
หัวเราะพลางทางว่าสาแก่ใจ
แล้วโยคักระกัถกัถพ่างเพ่ง
สองกัถกรว สักกัถธาย
สาวสุรางค์มายักยักกัถกัถ
มายัถเมอเพอเชื่อนว่าเพอมา
อเทหลานชเขาเขาทญุทริอ
แล้วเทลิยมาพาทักว้ายไพร
ช่างดำผอยเจอยแจ้วถึงแก้วท

พวกอำมาตย์ทลัษย์กัถกัถวิมสังช
ระเนนนอนทลัษย์เวียงเจียบสำเนียง
ไค่ซายโสทลัษย์กัถกัถกัถกัถ
พั่งสำเนียงยัแก้วแจ้วใจ ๑
เห็นสองกัถกรวไลยาสน์ไม่ทวาทไทร
ไม่มีไคร่พินทลัษย์กัถกัถ
กุนารักขุขงลัษย์กัถกัถ
นำส่งสาวชมนึงไม่กัถกัถ
ทวังสวาทว่าระโถมนางโถมฉาย
แต่เคินชายนชมนางไม่วังกา
เป็นลัษย์กัถกัถกัถกัถกัถ
กัถกัถกัถกัถกัถกัถ
ร่วมทอนแนบน้องประคองตึงว
ไค่ ชนช้วนกัถกัถกัถกัถกัถ
พระโยคัระ สักกัถกัถ
เล่นเขาขุมมอยทลัษย์กัถกัถ
ระเนนนอนนึ่งกรวไม่ทวาทไทร
ช่างทลัษย์ทลัษย์กัถกัถกัถ
เตียงโก่งแก่งกัถกัถไม่ร้ทาย
ส่งสาวสาบสวาทนึ่งยังบิดา
เขาปลุกกัถกัถกัถกัถกัถ
กัถกรวกรวกรวกรวกรว
กัถกัถกัถกัถกัถกัถกัถ
เพราะสักรัใจเจียวบักจั้ง
ทลัษย์ไม่ร้ สักกัถกัถกัถกัถ

แต่แรกไม่ได้ฟังยังประวิง
แล้วรักได้ครองประคับสรว์เก่า
กุมารว่าของหมองไม่คี่

๑ กรงกัศกรทวิคพลางทางพระสวล แล้วว่าชวนแลกเขาเอาเด็กหลาน
พระโศกผู้เชื่อว่าเจ้าหลาน ไปกรวยกรวนนงลัดสนักรงพิศตรว
เป็นลูกเท่าเขาเด็กประเสีทุก
ได้ฟังกรุมารคำล้นเข้ามา

๑ นางโสมฉายอาวยจิตแต่คิกรัก
ค่อยค่อยว่าข้าจะพาไปด้วยกัน

๑ สิ้นสมุทสุกหมอยตอยสนอง
ลูกไม่มีที่เห็นเป็นกำพร้า

๑ นางสาวสาวชาววังนั่งหัวเราะ
กรงกัศกรทวิคด้วยพระนักรม
จะไกรบวชสวคมนต์หุยมันว
ทั้งข้าวปลาสารพันระกนิการ
ผู้เป็นเจ้าเข้าใจช่างไหนบ้าง
จะหุยกยั้งนังนอนพอมันพัก

๑ พระโศกมีสติได้ บินตาม
รู้ประจักษ์ทุกที่แก่แน่แก้ไข
อันท้าวไทไพร่พลคนทั้งหลาย
ทั้งนเพราะเคราะห์ก็มีมาทำเย็บ
อันกรงไกรไปทางทิศอีสาน
ซึ่งสยียงเลียงคนตามหนทาง
อันเกาะแก้วพิศการสถานนี้
แต่คราวหลังครั้งสมุทโคกม

ที่จริงของเจ้าคุณพระมุนี
มาให้เจ้าสิ้นสมุทศรวีลี
ไปรักเปลี่ยนที่พระจิตมาปรารถนา ฯ

หุยมันวกรวยสอคนิกหนา
ถึงตรงหน้าอันยอมยอวิวันท ฯ

ฉินพระพิศตรวค่านับแล้ววิชวัน
ต่อตะวันลงลับจึงกลับมา ฯ

พระทัยของชนนินักหนา
พระมารคาไปไหนไปด้วยกัน ฯ

รู้ประเทสละนลคมช่างคมสัน
บุญของฉันได้มาหาพระอาจารย์
ก็ห้วงด้วยจิตาโยธาทาน
ยังหุยมันวยังระยากล่ายากนัก
ช่วยแนะทางกรงไกรให้ประจักษ์
หุยมันวก็สองทิวาจะลาไป ฯ

พิเคราะห์ที่ตามสังเกตข้างเพทไสย
เหตุเพราะพระอภัยจะไค้เมียบ
จะวอควายเวทนาประกาศเสีย
จึงไถ่เกลียดถ้าวคำเป็นทามกลาง
แสนกันคานสารพิชชะชิวาง
จะให้ยั้ง โยมหย่าไค้ปรารมณ
โกลนาสาธิตก็มีถม
มาตั้งสมมติหาสมาทาน

เทอทำไรไว้ ทั่วริมภูเขาหลวง
ได้ สยพชยัคหมื่นแต่โบราณ

๑ พระจอมวังพึ่งเกล้าว่าข้าวมก
น้อมเคารพนบยอมว่าขอใจ
จะให้เทยวเกยวข้าวเข้าพวงนี้
วันนี้เห็นเห็นจะจวนคนสวนมนต์
พระศรีภักชวณบถินนี้ลิลาส
ทั้งได้แก่แห่พ้อมลอมลงมา
ให้ โยภักเกยวไปเกยวข้าว
กลางคงคาสาวพันระกันการ
เสนาในไคพิ้งรับตั้งตรึก
ให้พวกบ่าวเหล่าทหานสานถะยาย

๑ ฝ่ายพระนุชบุตรีศรีสวัสดิ์
ไม่เวียกเหล่าสาวสรวรค์พันงาน
ให้หนึ่งห่มสมองค์ประจักษ์
สยบสังวาลยานพียประกัยประกา
อำมรงค์ซึ่งใส่นิ้วพระหัตถ์
ประหลาดกำไลใส่สวมกร
พระบุตรีมีจิตพิสวาท
กุณิพัตตรลักสนาก็น่าชม
แล้วโถมงามตามตลอดทะคอกเล่น
หรือลวงล่อพอไคสยบสังวาล

๑ สิ้นสมุทพุกาประสาช
หยากระไควไคแม่ที่รูปร่าง
ระทาไหนไคเหมือนพระรูปโฉม

ครั้นแตกรวงออกมาเล่าเป็นข้าวสาร
จงคิกอ่านเอาเกยวมาเกยวไป ฯ
ความบินตากซากก็จะมีโทษ
ข้าขอไปเป็นสเบียงพอเลียงพล
ให้ โยภักทำทะกร้าขึ้นมาชน
โยมขอลาพาพลไปเภาตรา
พระหน่อนาดตามคิกขนิสตา
ถึงเภาตรากรงกัศกรจึงจิกการ
สานกะเข้าให้ทุกคนจนข้าวสาร
จงคิกอ่านเอาสเบียงไปเลียงกาย
โสมนสนักสมการมนต์หมาย
ขึ้นทาคชายสยบสนล้วนคนการ ฯ
จึงซึ่งผลึกเครื่องชงสงสาน
ชวนกุมารเข้าในท้องไสยา
คาคเข็มชกัประจำยามงามนักหนา
ใส่กรวยหน้าเห็นขเลียบกันเฝือกกร
กะจำเม็กเพชรรัตนประภัสสร
พอทยุกทย่อนบอมองค์ลงขังคม
ไคนี้งอสน์แนชชิตสนิสนม
เสียดแต่สมทยิกนักเหมือนยักต์มาร
เจ้าจะเป็นลูกข้าเหมือนว่าขาน
จงให้การตามจึงหย่าหนึ่งความ ฯ
ลูกนี้หรือจะไม่รักหย่าพักถาม
พึงสมความปรารถนาเวลานี้
งามประโลมล้ำฟ้าในราศี

แม่นาคผู้ไฉนให้

๑ นางโถมยงชงฟุ้งช่างดลเกาะ
เขอนั้นแม่จะถามถามสัจจา

๑ กุมารว่าทำไมไม่ทำ
๕ ๕ ๕ ๕ ๕
ขอเสนอเนอหนึ่งรังชโคกล
ไม้นักกรักสักนิกกิจกคณ
สมกับองค์ซึ่งวิจิตรพระวิภา

๑ นางโถมงามห้ามสิ้นสมุทน้อย
ไม่รักเวียงเคียงคู่กับภูมิ
แล้วนางพามาบังยัดถึงกรณ
ขกมาทั้งทั้งขนมและนมเพย
เคยกินแต่เผือกมันผลไม้
ขามสงวนสวลสันต์จันทรจ
แล้วขึ้นข้าวเอาสุกรมาย้อนให้
กึ่งกับไข่ไก่พแนงแกงคัมย
จนของข้าวข้าวสันกินของหวาน
ครั้นกินอิ่มม้วยงอนท้องไร
ยังคงพลางทางว่าลูกกลาก่อน
นางฟังคำทำเป็นว่าข้าไม่ฟัง
แม่นรักแม่แน่นอนงอนอน
ว่าอะไรไม่ว่าอย่าชม้อย
ว่าเช่นนั้นจะทุกข์อย่าชู้ฉิน
ชวนสรวลสวลสันต์จันทรจ

๑ ฝ่ายองค์พระอภัยวิไลโถม
ก้วยกุมารไม่มาจนราตรี

จึงนำฟ้าผู้เลิกมารคา ฯ

กลั่นหัวเราะรับขวัญด้วยทรรศา

พระมารการูปราวสักการาไร ฯ

โตกว่าลำสาเพาเป็นโชนโชน

ทั้งสูงใหญ่เขี้ยวขาวราวสักวา

แม่เคียววันแหวะดกรักเป็นหนักหนา

ไถ่ถามหน้าลูกแก้วแล้วควรวน ฯ

พุกค้อยค้อยเขาจะว่าน่าขกสิ

อย่าพาที่ถึงพ่อค้อยไปเลย

ให้สาวใช้ไปจกเครื่องเสวย

กุมารว่าไม่เคยกินข้าวปลา

เช่นนั้นไม่เคยเห็นเห็นมีจลา

ฟังแม่ว่าเลิกพ่อของสักสองคำ

อร่อยใจจึงเจียวเคียวม้าม่า

กินก็เคียบเคียบคำลวนโตโต

ทั้งอ้อยตาลกล้วยส้มขนมโก๋

ก็พอโพล่เพล่คำขำระกิง

พระบิภระละห้อยค้อยข้างหลัง

คอบก็ช่างเป็นไรโยมิคอบ

พอรุ่งพรั่งนี้จึงขึ้นไปให้ใช้สอย

พระทนต์อันอันอันค่านับรับฉัชา

นางรับขวัญยังรักขันหนักหนา

จนทนต์ไหลไสยาในราตรี ฯ

คิกถึงโถมยงในท้องบึงหมองสรี

เห็นท่วงทีโถมงามจะห้ามไว้

เวียนขวากลางวันก็ผืนพักตร์
จะผูกมัดคิกรักอ่านประการใด
จำระอ้อนวอนครุท้านผู้เฒ่า
ไกรวณธำศำเพาถัยเขาวมาลย์
ยังปลายปลื้มลิ้มภาวนานั่ง
จนรุ่งรางแสงพระสุริยง
น้อมประนอมทมาลย์อาจารย์เจ้า
พรุ่งนี้ธำศำเพาเขาจะไป

๑ พระสิทธิศาเข้าเข้าใจทำใจสอ
พลออกปากฝากไค้ไปนโรมิ

๑ พระนึ่งนึ่งฟังครุเห็นรู้เท่า
จะลาสละสละไปคุไม่งาม
หนึ่งจะไปในทางกลางสมุท
ขอโดยสารท้านทั้งเป็นโยคี
พระไปรกก้วยช่วยกให้รู้เรื่อง
จะสมทวังคังจิตกึกไว้

๑ พระโยคีมิใคร่จะให้รู้
จึงบอกไว้ให้เห็นเป็นสพาน
อันเคินทางกลางน้ำจะล่ายาก
ทั้งนี้เพราะเกราะหัดนักจะทำมา
แล้วถามพวกแซกฝรั่งทั้งร้อย
ถามแต่ใจไม่ว่าจงหาวิธี

๑ แซกฝรั่งพร้อมน้อมคำนับ
ถึงยากเย็นเป็นข้ากว่าจะตาย
แล้วรวรวัคจักแ่งแ่งสำรับ

นั้นเห็นรักหรือไม่เห็นเป็นโลน
จึงจะได้พระธิดาพยาบาล
ช่วยออกปากฝากเขาให้โดยสาร
คงเป็นการสักวันหนึ่งมันคง
ก้วยใจยังหู่ข้างหนุ่มให้ลุ่มหลง
ออกเค้นทรงมากุคิพระชไฟพร
เมื่อโสภเส้าเสาะมาไค้อาศัย
ช่วยฝากให้หนักกาไปธานี ฯ

จะสละหรือขอไปให้รู้
แต่ต้องกินะตยาทวนทำสวนตาม ฯ

จึงกัมเกล้ากรวยครวยเคารพสาม
จะมีความควรหาเป็นวาคี
เป็นทศกษัตริย์เพียงสละพระชินสี
เมื่อขุดมีแล้วก็รอกทอดออกไป
จะถึงเมืองหรือจะเห็นเป็นโลน
หรือจะไรเจ้าข้าพระอาจารย์ ฯ

หากเอ็นดูก้วยเป็นสละกิดสงสาร
จะได้การทูลทักท้วงสละ
ต้องพลัดพรากยากแค้นถึงแสนสา
จะได้ผาสลุตสลายเมื่อปลายมือ
ใครจะพลอยไปสละเพาด้วยเขาหรือ
รูปนี้ถึงถึงถัมถัมก็จำตาย ฯ

ขอไปกับพระอภัยเหมือนใจหมาย
ถ้าเจ้านายไปไหนไปก้วยกัน
นำผง กับมันเผือกถ้วนเลือกสรวก

ทั้งกลัวยอชย่น้อยหน้าสาวพิน

๑ ฝ่ายสุวรรณมาลีสวัสดิ์ก็
ยืนทบทวนพินของนางนงคราญ
แล้วแท่งองค์ซึ่งเกรงเรื่องระยับ
พากุมารคลานเข้าเฝ้าบิดา
แน่นเจ้าสินสมุทรครุฑาขย
โกชนาสาธิตูที่ไท

๑ กุมารานอนบอภิวาท
ร่นำไปในทางข้างคี่

๑ ขิบคินทร ยินก็เป็นที่รัก
ชวนสนมกรมในแล้วไคลคลา
สินสมุทรนำเค็นเนินบรวพ
พวกพหลพลไกรท่งไพร่นาย
ถึงที่กว้างขวางเว้งในเชิงเขา
ไม่เคยเห็นเป็นข้าวดาวทั้งลานนา
ถึงธารน้ำลำเนาภูเขาโขก
ทั้งข้าวเหนียวเขียวขาวข้าวหางช้าง
พวกผู้หิงซึ่งกันเกี่ยวจนเลียบหัก
กรุงกสิกรรมรักตั้งพวกเสนา

๑ ทำหรรษชัยไพรให้เข้าเกี่ยว
เกี่ยวกะหวักควีควีสาธิต
เสียงกรวยกรวยรวยรักแล้วมีค้อน
ที่ลำหลังยังห่างย่างยาวยาว
ครั้นไค้มาดลากขนอลหม่าน
กลัวระอออกสู่คำที่พยายาม

ประเคนสองนักขรรค์ฉันทสำราน ฯ
ครั้นจำหรรษทั้งแจ่มแสงสุวิมาน

ชวนกุมารมาส่งพระคงคา
เพชรประกับตะลวดาววาวเวหา
กสิกรรมรักหักแล้วชักไช้
หย่าเลี้ยวถกเล่าแจ่มแกล้งไซ้
ช่วยนำไปให้เกี่ยวประเคียวนี้ ฯ

ขอเงินบาทของกษัตริย์
ข้าวสาธิตเหลือถนอคนา ฯ
ไม่ยังหยาบแก่งองค์ซึ่งภูษา
พริกกำลังสาธิตชนทาคชา
แล้วเลี้ยวถกชักไปทั้งไร้หมาย

แยกกะบายกะบายตามกันหลาณา
เห็นรวงข้าวขาวค้อมทอมนักหนา
กสิกรรมเพลินคำเนินพลา
มีข้าวโพกข้าวเจ้าและข้าวฟ่าง
แลค่างค่างตะไคร้สุกสายคา
เข้าชวนผลัดเพื่อนสนิขว่าอิฉา
ให้โยธาเกี่ยวข้าวเอาให้พอ ฯ

ยังว่าเกี่ยวจนหน้าถอกพัวช
ยังแข่งชิงซึ่งกันเกี่ยวเสียงเกี่ยวกรว
ร้องตะคองทำเพลงโองแดงฉาว
อาบสาวสาวฉวยเกี่ยวเกี่ยวไปตาม
ยังหาคานคอนสาแหวกยังแยกตาม
ยังหัวตามกันลงไปในสำเพา ฯ

๑ กุมภาพันธ์ท้าวทศพร
เป็นวังเวงเชิงเทินเนินถ้ำเนา
กรุงกตกรทศนาพาสนม
เห็นเทวห้วยกรวยโกรกชองมอ
นางสาวสาวชาววังไม่เคยเห็น
ชนเขาเขี้ยวเลี้ยวเลียบสีกามา
สารภีสุนพิภพเกต
พวกผู้ขึงขึงช่วงคางคอกไม้
ข้างเก็นเค็กคอกกลอยสอยสกรรม
สิ้นสมุทหุยกเกยแก้วกาหลง
นางเลอกเกยอังกายกุตลายช้อน
แล้วเก็นคักคักมาทหน้าอาสน
ชนันชนนควนควนเทลยประมาณ
มะเกอคุกตุกห่มอวามกิง
ละม่อมม่วงพวงสพรั่งทั้งพวง
ฝู่วิตกนกกามาไม่ถึง
ไม่ จึงงามตามวิคไม่วิร้าง
๑ ถึงกุกักทัญทานครเข้า
ต้นเส็นจเรณวิทธิพระสัทธา
กิริวชยชอเขตนเวสนวิค
ไค ยินเขาเล่าหุ่ยแต่บูราน
บุญนักหนาไคมาเห็นก็เป้นสุข
ระหุยกหุ่ยชอนผอนสยายหุ่ยหลายวัน
อนึ่งทางกลางสมุทกตุกเปลว
ซึ่งเป็นท่ายทมาว่าตามแต่เวลา

เทียวเลียบชมเชิงชงอนสิงขรเขา
กลางเกล้าเลียมเลียมของเครื่องรอง
เทียวเลียบชมเชิงผาคทาห้อง
กโปรงปล้องเปลวปลายวาววิณณา
เทียวกล่นเลียบเก็นตามเนินผา
ร่วมรูกาเขี้ยวช่มชุ่มชุ่มใบ
กะดินเทศกะทุมคอกออกไสว
ข้างชิงไคประกูชอนชุ่ม
หื้อผ้าห่มเอาไปใส่ไค ทนอน
ถวายองค์พระยศวรวิศม
มาแซมจอนทักทให้กุมาร
ระร่นร่วมรูกาคนาขนาน
มะพร้าวตาลทมทากาศศา
ข้างกล่นกลิ้งเกลื่อนหุ่ยวิมพลา
คกระบ้ำหุ่ยทุกกิงทั้งปริงปราง
ทวยลิกซึ่งสาบสมุทกตุกว้างขวาง
พระชมพลาฟเลกเฟลิกคำเนินมา
จึงแวงเข้าอภิวันต์ด้วยทรรสา
คุณช่างมาหุ่ยถึงวิมทิมพานต์
สารพัตถิวิไลระโตถาน
ว่าเกาะแก้วพิศดารสำราญกรัน
แสนสนุกทั้งไค ไปสรวรค
กิกิกพวันโพธิ์จะนิทา
จะทอเทียวไปทุกแห่งแสงตา
โถมชอตาผู้เป็นเจ้าเข้าพรั่งนี้

๑ ฝ่ายพระองค์ซึ่งพรทพนาถ
รูปชอฝากพระอภัยไปบุรี
ถวิลถ้ำกำก้นทนเป็นคนแขง
เมื่อพยพานบ้านเล็กและเมืองน้อย

๑ รอมณวินทร์ ยินคิซลัทธ
พระอภัยไฉนมากเหมือนอนาทิงส์
จะกันห้องให้สยายข้างฝ่ายพระ
สินสมุทรก็จะได้ ไปกับเรา
แล้วอำลากายสประนทนม
สินสมุทรคนางไม่ห่างไกล

อนุญาตโถมไปให้สัจ
กับพวกทาสนั่งหุ้ทั้งร้อย
มีเรือวแรงรยไปไค้ ไซ้สอย
จงไปรคปลอຍให้เขาไปกังโจง ฯ
โถมไม่ชักช้อความตามประสงค
นิมนต์ลงไปเภาควาเวลาเช้า
ไว้ธุระโถมจะส่งตรงกัยเข้า
จะได้เข้ายี่เก้นให้เย็นใจ
ลงจากจอมเขาเงินเนินโกล
กลยกลงในเภาควาพอสายันต์ ฯ

ตอนที่ 13

พระอภัยมณีโดยสารเรือนางสุวรรณมาลี

๑ ฝ่ายอาจารย์ท่านครูผู้เสก
ให้องค์พระอภัยไพร่ทั้งนั้น
แล้วสอนสั่งครั้งนี้เป็นทศ
ไปข้างหน้าถ้ำถึงทอขจร

พระอภัยไพร่พร้อมน้อมประนท
ฝรังแซกแยกกันนั่งสัจวิชัย

๑ สงสารองค์พระอภัยเมื่อใกล้ คำ
ก็ก่นถึงนางเงือกน้าน้อย
นิจาเอิบเคยเห็นหุ้เย็นเข้า
สงสารแก้วแววทาวถาวรรน
จำจะตั้งบังอรสมรมัง

จึงเขียนเวทวิทยาวิชายัน
ไปขึงกันถายาในสาธ
ไม่ม้วยมุกแต่ก็เห็นจะเป็นผล
ถือพระมนต์นั้นไว้แล้วไม่ตาย

เล่าคาถาตายส้างจกทมาย
ข้างไค้ปล่ายลิมคั่นบ่นตะบอย ฯ
ยังรอนรำวณใจให้ละห้อย

จะจากกลอยสวาทไปเสียไกลกัน
จะแลเปล่าเปลี่ยวโงเมือผายผัน
จะโศกสลดเสียใจอาลัยลาน
ครั้นจะนั่งทนอนงค์ก็สงสาร

รำพึงพลางทางลาพระอาจารย์
ถึงข้างเขาเสาโคมที่โคมเงือก
เคาะระคิงคิงท่วงนางไค้บิน
เห็นพระองค์ซึ่งโคมโคมมันส์
น้อมคำนับอภิวันที่จันทรรวา

๑ พระโคมยงซึ่งสถลไค้บินตาม
เสนหาอาวรณ์ร้อนนัย
นางเงือกน้ำชาตามถึงสามครั้ง
เมื่อนานนมสำเภาเขาแฉะมา
ก็ถึงสองพระชนกที่ปกเกล้า
แนบไปถึงธานีบุรีเรือง
สถิตยวงวังจะกลัษมารยั้ง
เห็นสำเภาเขามาถ้ำมิไป
จำจะจากพรากพลัดกำจักเจ้า
ทูลงักสิริสุภาทูลาอาศูร

๒ นางเงือกน้ำดำสรดลกลจิต
จะทานภักชิตสันพันธ์ณา
ก้วยพรันท์กัลลวักยัณเฑธสมุท
ทั้งซึ่งครวณันท์ไค้สามเทือนปลาย
ว่านอันมีครวณให้ทวนทวาก
เห็นแก่องค์ซึ่งขรรมีเมื่อนันคาน
ถึงทูลไปไหนเลยจะผาสุก
พิโรธว่าดำสวระทกระทวย

๓ พระพิ่งค่าน้ำเนตรลงพรากพราก
ไม่ทูลร้อนทวี่จะรจากเจ้าไป

จากสถานเวียนเนินเนินศิรินทร์
พระรถเกิดก่่าวชนนึ่งยลสังกทิน
แหวกวารินวิษณุคฤชณมา
ค้อยถกถักชนนแค้นแผ่นพญา
สเท็กมามักคำท่าอะไร ๑

จะบอกความมิไคร้บอกออกมาไค้
ภวนันท์สนทนกลั่นน้ำตา
ไม่ยักยักบอกแจ้งแห่งมีจา
พระลาโคยสาวไปย่านเมือง
จะส้อยเส้าทูลครอมจนผอมเหลือ
พอแจ้งเรื่องทูลร้อนไม่นอนใจ
ทูลามวิหมองหมางจิตคิดสงสัย
ไหนจะไค้พิวงส์พิงส์ประยูร
ทูลาส้อยเส้าสายสวาทไม่ขาดสูญ
จงเพิ่มพูนผาสุกทุกเวลา ๑
ถึงไคร่ปลิดปลงชั่วจึงให้สังขาร
ชลนาไหลทลึงดงพรังพราย
ยังเวียนผูกพญาทศกิมมากหมาย
สงสารทวยทูลแต่คนทวนทวน
ไม่มีญาติยามขาดจากสถาน
ไม่สงสารชัศเสียไค้เมียน้วย
ถ้าเดินดูควดวกระไรไคร่จะช่วย
ก็จะมีวามรนาด้วยอาลัย ๑
ไค้เพื่อนบาร่วมจิตพิสมัย
นิจนใจจำลาสุภาทวง

ถึงจากไปใช้ว่าจะผาสุก
 ไม่แกล้งกล่าวน้ำวโน้นประโลมดวง
 ซึ่งขงครรณันหย้าไต้ปรารภ
 จะฝากฝังสัวไว้กับไมตรี
 หย้าครวนครว้ากำสรดสลกนิก
 ถึงตัวไปใจเฝ้าหู่เจ้าโถม
 ถ้าโถมฉายวาวว้างเหมือนหย่างว้าง
 งาม่อนตามขามถนอมหย้าครอมใจ

● นางเงือกน้อยสอຍเส้าให้เฝ้าทงิม น้ำคำปรึมเยียมตามารสรี
 ส่อนอ้นวอนว่ากับสาม
 กวียพระระกิมเป็นที่ยัง
 แต่จะห้ามความรักหักอาลัย
 ถึงใครอนทมนแสนไม่มันเหมือน
 เคยปกเกล้าเจ้าคำไ้สำราน
 ในขวงของน้องนี้มีแต่โสภ
 เปนสองทงทั้งที่มามักรว
 อิกทงหนึ่งถึงตัวทงวร้าง
 ฝูงมัจฉานากินในสินธุ
 ไทจนจะทงถึงองค์พระขง โถม
 กวียแฉวทางข้างหน้าในวาร
 จะทงออกทงยากยากไว้จะผ่านผอม
 เคยสำรานการไพร่พระไม่เคย
 มันนังไปกัวยไ้จะไปส่ง
 นางครวนครว้าให้ธำลัษถาน
 ทงาททงทมนทมนของเลขนังแก้ว

เหมือนอุ้มทงไปสัดเท่งพูเขาทลง
 สุกากวงนัยนางปรานี
 งาม่อนนัยนัยถือพระวิสิ
 ให้เป็นทงพิงพาสักกาโยม
 วมลพิททงผวน้องจะทงมอโถม
 งาม่อนโยมเงือกนัยถือถอบวิท
 เหมือนแกล้งคำผววิทให้ทงกสย
 เหมือนช่วยไท พยาไปธานี
 น้ำคำปรึมเยียมตามารสรี
 ว่านอ้นไม่ตามตามพระท
 นังเห็นจิงของพระองค์ทงาสงสย
 มีไครไ้กัวยจะถบไปนัยนาน
 พระผู้เพอนยากไว้ โกลสถาน
 แคนันจะไ้มาเห็นหน้ากัน
 แสนวิโยคพาติกาทงอัสย
 จะเปนฉนไ้ไปไ้ไม่รู้
 เปรี๊ยะเหมือนหย่างทงร่ายอาชอกสุ
 ที่ถ่วงรู้ไ้จะว่าเป็นวากิ
 จะทง โทมนัสไปในวิถิ
 ไม่มีทงอัสยที่ไทนเลย
 เจ้าประคณทงทงทงมของนังเอย
 ผู้ไ้เคยเขาจะนาพยาชาด
 ให้พระองค์ถึงปราสาทราชถาน
 พระสงศวรโสกาถ้วพาทิ
 คกยากแล้วเทถิจะรทงสัดกิสริ

จะขายเป็นเป็นทาสขายชีวิ
 แม้นขุดปลอกรอกไปถึงไกรจักร
 แล้วหีบขำมรงค์ศรุษุสรา
 หยุ่ห่างห่างวางให้ ไม่ไกลชีวิต
 ถึงเวกส์งามขามปลอกรอกคอกกุมาร
 ค่อยหยุ่เด็กโฉมฉายสายสมร
 แค้นสังขารงามวิธธาดิธา
 จึงจากนางข้างเขียงมาอาสรม
 พระชงฆ์คางกรองครองเปลือกไม้
 แล้วชวนว่าข้านี้ให้ วิตถ
 ถ้ามีทุกข์ฉุกเฉินถึงเกินการ
 มาหยุ่กัวยไก่อเห็นเป็นเพื่อนยาก
 ทวังพระคุณอันจิตกัวยิกร
 ขะฝาดไว้ ไต่ยาบทเหมือนนาคหมาย
 จะไก่อ สิบสัวย่วงสัพพะประยู

๑ พระโยคีมีวิฤทธิประสิทธิธิถถา
 เป็นไร่มิที่ระพระอภัย
 จงหักข่วงห้วงโยไปเด็กท่าน
 หยุ่มิทุกข์ขังมัจฉลา

๑ พระอภัยไพร่นั่งหยุ่พรั่งพร้อม
 ท่างสงสารท่างไทใจอาว
 แขนงฝรังทั้งองค์พระชงขส
 พิไรว่าพรว้ากัวยธาดิ
 ไก่อ พึงขุดอันเกล้าทุกเช้าค่ำ
 จะจำลาพากันไปวันนั้น

ความแค้นผลกัมไก่อทำมา
 ไม่นานนักจะมาโลมโฉมมัจฉา
 กัวยุทธานันวิธธชีชีวาลย์
 แล้วขงวิธธวิธธอนกัวยอ้อนหวาน
 ขุพาพานจะไก่อผู้ให้ลูกยา
 หยุ่อาวรณ์พลเทวสถึงเซตดา
 จนแสงทองส่องผ่านภาดิ
 ไม่นับทมจนแจ้งแสงสุริยไโส
 มากวบไหววันทาพระอาวรบ
 จะระทกระเหินไปไกลสถาน
 แสนสงสารนางมัจฉาในสาคร
 จะจำจากโฉมฉายสายสมร
 ช่วยกัวยร่อนในอุราซึ่งอาคร
 ช่วยขึงกันอันทวบให้ท้ายสุณ
 อนุกูลนักการะลาไป ฯ

กัวยเมตตาขอความตามวิธธ
 มิให้ไก่อลามลวนกวนสีกา
 กเสมสานต์สจกัวยสสหา
 แล้วสวคพาหุงให้ไปจงกั ฯ

ประนคนอันมิถือพระวิธ
 หยุ่กัวยองค์เคียวจะเปลือยไว
 ท่างดำสรวเส้าทมองไม่ผ่องใส
 พระอภัยว่าพระองค์ทหุ่จงกั
 มิทันทำแทนทกมทส
 เหมือนไม่มีความรักพระนักรวม

ใครจะทักน้ำท่าหาฤๅไม
เมื่อคึกไปโหล่นสงสารครัน
แขกฝรั่งทั้งร้อยพลอยร้องไห้
พระโยคีมีจิตคึกเมศกา
ประเพณีชีพรโสดนโกส
ไม่พอใจให้มนุสยุตชน
ซึ่งชาวเจ้าเข้ามายุ้อาตัย
ไม่ประสงค์จะใจจะไช้การ
อันของฉันทน์เผือกผลาผล
ข้างหลังถูกคือทักถึงวังไว้
หย่าเป็นท่วงท่วงหนักจักไปส่ง
แล้วนำหน้าพาเดินตามเนินชาย
แลเห็นลำสำเพาวิมชาวขวาง
กรงกตกรทวักนิมนต์ ชนชนเคียง
สิ้นสมุทกุมารก็กรานกราย
พระเจ้าตามาสำเพาภัยเขาโย

๑ พระขงสีณินคำทำเป็นว่า
ไม่บอกเล่าเจ้ามาคังหุ่ยหย่างนี้

๑ กุมารว่าวอนก้วยอ่อนหวาน
พระมารควอนชวนให้ชมเชย
สิทธิเจ้าสาวสร้างศำรวลสวล
กตกรว่าองค์พระขงฉาน
ไค้เกิดลัทธิควาขมาขย
หย่าให้เป็นเวรไปแก้ไพร่พล

๑ พระมหากายสพพนาถ

ประเคนให้พระสิทธิเวลาฉัน
แล้วถ่มก้นแสงส่อนกลืนน้ำตา
ว่าพิโรธล่าวความตามภาสา
จึงว่าหย่าท่วงท่วงเป็นกัวน
ก้วยพระโยชน โพลีพานการมัตผล
หุ่ยปะปนคลากล่ำให้ร่ำคาฉ
เสียมไค้ จึงช่วยก้วยสงสาร
หย่าเป็นถาวรระที่ไม่มีใคร
แต่เกียทล่นท่แผ่นกินกินไม่ไหว
ไม่พักไปโกลยากล่ำยากถาย
จะไค้ถึงเมศกาเวลาสาข
สีสทั้งหลายแวกถ่มมาพร้อมเพรียง
ไปตามทางฉนวนถันชั้นเฉลียง
หุ่ยพร้อมเพรียงกันสนมกรรมใน
แสนสุภาพพศจาอชชาตัย
หรือจะไปก้วยกันขยันนี้ ๑
คาค้องมาตามทักถลัวจะหนี
จะค้องคั่นแล้วไม่แคล้วเลย ๑
ไม่รักหลานแล้วหรือชาเจ้ากาเลียบ
จึงหลยเลยลีมลาพระอาจารย์
เจ้าแม่มีวนเมินหน้าไม่ว่าขาน
จงประทานโกล่กั้วทุกทักคน
ทั้งกินชานน้ำท่าผลาผล
จะค้องทนเวทนาไปชำนาน ๑
อนณาคนน้ำท่าผลาผล

รูปไม่ห้ามห้ามไค้ให้เียนทาน
ฝากแก่พระอภัยไพร่ทั้งหลาย
จะเกินทางกลางชลาลัยวารี
ท้าวลงไปให้เป็นสุขสถาผล
โผยภัยอันตรายหยาแล้วพาน

๑๐ กรุงกสิกรวิภังคแห่งเป็นเขต
แซกฝรั่งทั้งองค์พระอภัย

พวกพหลคนงานทหานรบ
ครั้นเสด็จกสิกรวิภังคพวกเสนา
พวกพหลพลนิกรดอนสมอ
ฝ่ายฝรั่งทั้งเข้มเต็มชำนาน
ออกจากที่คลไยขึ้นไต้เสา
ให้นายท้ายย้ายหน้าเกวราตรง
คูอ้างว้างทางเปลี่ยวเคี้ยวสันโคศ
พวกขุนนางท่างเอกเขนคนอน
ข้างคิกเขียนเพลงยาวเมื่อคราวยาก
พวกโยชีกิกรับชัยเสภา
ส่วนห้ามแค้นแสนสร้างค่านางสนม
กัวยลมนรณกลั่นคลายสยายใจ

๑๑ ฝ่ายพระองค์ซึ่งโฉมประโลมโลก
สถิตที่นั่นแสนสยายท่ายเกศรา
เจ้านอนเรือเมื่อคืนวานขึ้น
จงเล่าความตามคำข่าอำพราง

๑๒ สิ้นสมุททุพภิกขภัยว่าพระแม่
แลเขม้นเห็นเขาเผ่ากระแอม

ไครต้องการเก็บไค้เอาไปกิน
ให้สยายเหมื่อนกับย่าวท้าวทั้งสัน
จงถือสัตถาวนาสมาทาน

จรกลทางชลาศิสาสาร
พระอาวรับก็ระลาจงคลาไคล ฯ

ส่วนชงเคชหูกกลางระวางใหญ่
กันต้องให้หูกสยายท่ายเกศรา
แซกสมทกกับขุนนางที่ข้างหน้า
ให้ คีม้าล่อกังเป็นกังวาน
ข้างขึ้นช่อชวนกันเข้าขันกว้าน
หมายอิสานสำคัญเป็นมันคง
ถึงหว่างเขาคอยลมสมประสงค์
สำเภาซงแล่นมาในสาคร
ล้วนเขาไซกเคียงกันเป็นพลันสถอน
ร้องละคอนเรืออิเหนาชาวชวา
จะไปฝากมิ่งมิตรชนิสดา

ความประสาไม่สยายพอคลายใจ
ชวนกันชมมัจฉาชลาลัย

ดูเขาไม้ท่างท่างตามทางมา ฯ
ค้อยสร้างโสภสร้างสุขเป็นสุขา
เวียกลูกยาเข้ามาถามถึงความนาง
พระบุตรว่าอะไรที่ไหนด้าง
พอเห็นนางก็เจ้าเฝ้าข่มขั้ม ฯ
ท่านก็แต่พระบิดาว่าตาแหลม
ทำลอมแลมลกเลี้ยวเกี้ยวสิดา ฯ

๑ พระพังเถาเข้าโหล่นไค้ของ
แล้วว่าคำทำเป็นไปเข้าไสยา
ถ้างถึงบุรีเวียงเมืองผลึก
นางนงลัดสนรักเลียงลัดเพียงไร
แล้วว่าพ่อขอขมัสสโยเจ้า
กึกก้องถึงธิดาบุพพาพัน
สุริยงลงในน้ำพอกำพลบ
พระกุมารกรรณกัมมิงคมลา

๑ นางกสิกรรมรักเวียงไธสงราช
ไม่เห็นห่มผ้านางหย่างทุกที
จึงถามว่าผ้ากรรองของผ้านั้น
กุมารว่าฉันขี้ไสยขี้ไฉน
สิ้นสมมุติจะแกล้วแม่เจ้า
พระบิทรวอนว่าสารพัน
พระธิดาว่านั่นเป็นไรเล่า
แกล้งขอผ้าไสยให้ขี้กร
ทำขี้กขี้กขี้ใจเข้าไสยาสน์
แต่ขึ้นไปไม่หลุดระบอดทรง
แม่ไปถึงเมืองผลึกจะสักหา
จงเลียงไว้ไฉนงานการนคร

๑ นางพังคำทำว่าน่าสงสาร
แล้วทอบคำทำว่าอย่าพาภิ
ซึ่งพระองค์เงิเงิเงิเงิเงิ
จะรับคำจำเรนพันชั่วฉิบ
เจ้าถึงถามาขอให้ ไธสง

เคียงประคองวัยช้วนด้วยทรรสา
จึงบอกว่าขี้กรขี้กขี้เงิเงิ

จะลาสักออกเป็นข้าทูลอภัย
แต่พุกาตอย่าให้ใครเขาไค้ขี้
พลาทขี้บเขาซงห่มสมถวิล
ให้หอมกลิ่นรนวนชื่นวิวัฒ

เขาทุกคยโคมรายทั้งซ้ายขวา
แล้วเมียงมาทวนขพระบิทร

ชวนร่วมอาสน์แอบอุมารสว
พระเทวีทวนทวาคประหลาดใจ
แม่ให้ขี้วันเนตรเจ้าเอาไปไหน
นางว่าไม่เชื่อคอกมาทลอกกัน
ลูกจะเล่าตามจริงทุกสิ่งสรรพ
ขี้มกรรองของของผ้านไฉน

นัยหรือเจ้าไม่บอกเล่าทลอกทลอน

คงจะก่อนกล่าวขวันเป็นมันคง

พระหน่อขนาดนั่งถวนนวนหงส์

พระบิทรังคังมาไหว้วอน

ขอเป็นข้าพระบิทรังคัง

หรือมารคร์เคอใจไม่โยก

ช่างอ่อนหวานนัยหรือพระรังค

คนทั้งนี้เขาไค้ขี้เนนทา

ไม่สมซึ่งหมายมาดปรารถนา

ด้วยมารการะมิไค้ขี้ในวัง

พระชงบสยทให้ทั้งใจหวง

พอเรือซัดพลัดพวกรมาจากวัง
 แฉกไปถึงซึ่งเขตนิเวศน์สถาน
 ต้องจำใจไปถึงถ้ำถ้ำสาม
 ซึ่งขี้กบรอนมาให้อากถ้ำ
 ทุกวันนั้นมักมีเจ้าโลก
 ขอบังคมสมเฝ้าพระทวยส
 นางถ้ำถ้ำถ้ำถ้ำถ้ำถ้ำถ้ำ
 จึงคอยความความประสาเป็นทวาร
 ะจึงกันไม่ฟังข้างเป็นไร
 นางฟังคำทำทัมเมื่อยามดึก
 พลงงแยมัสนวนชวณชิตสนอน
 ● พอฟ้าขาวเข้าทวาร
 น้อมพระนมบังคมถาแล้วกล่าไกล
 อภิวาทบาทมุลลกลดอง
 พระอภัยให้ระทกลดกลด
 พระเอนเอกเซนดิ่งถ้ำพิงคิก
 เหมือนทามไต ในน้ำมาดำดอ
 แล้วคิกจำคำครวญวัน
 ะทาไทนไค้เหมือนนุชสุกเสียบ่าย
 ะเล้าโลมโถมยงไค้ปลงจิต
 เหมือนนิเทศนาเฝ้าเมืองรองยังมี
 แล้วทริทเรียดกฤตยาเข้ามาชอก
 เข้าไปถึงจึงทำเป็นว่าไร
 เพระเทวสัตว์สัตว์สัตว์สัตว์
 ทั้งแต่เข้าเฝ้านี้ถึงลูกชาย

พวกฝรั่งเห็นจะมาทูลฐาน
 ะจกแรงแถมกวรพิเสกศรี
 มีรู้ที่จะคิกอ่านประการใด
 พวงนี้เข้าจึงค้อยแถมกลองไซ
 ถ้าทาไมก็ไม้อักพระอภัย
 ไค้ซึ่งบสไปรเทศเหมือนเขตถา
 กุมารวรูเรื่องเทืองพระทัย
 ข้างขอมยกไค้ฝรั่งต่างวิสัย
 พระมารดาเข้าไค้พระบิดา
 ทายาพคชิกไปเลยพังแม่ตั้งสอน
 ยนยนิจกรนนางประทัยไค้หลยไป
 กุมารนิกเส้าทมองไม่ผองไค้
 เข้าในท้องแนบชิตพระบิดวงค์
 เหมือนคำของชามสงวนนวนหงส์
 เสียบายองค์พระอิกาน้ำทากลอ
 ไม่แ้งจิกเลยว่าเขามาช
 ถึงแก้นคองจะถลนไม่คินคาย
 ททมายมันว่าจะสมอารมณ์ทมาย
 ลูกผู้ชายซึ่งชู้ตัก
 แมนสมคิกก็ระพาสุภาคณ
 เรายังคิกว่าอเทนาเป็นเท่าไร
 เจ้าจงทลอลวงแม่พุกแก้ไซ
 ว่าอาลัยถึงนิการะลาทาย
 ที่มุงมากมิไค้สมอารมณ์ทมาย
 จนคดข้ายชบคราถาคัดไล

เข้าในท้องเห็นองค์นางนงลักษณ์
 สอนว่าตำรัดกะธักกะโอ

พอเป็นไรไม่มอดออกไทแจ้ง

แม่รักเจ้าเท่าเทียมกับชีวา

กุมารว่าเพราะพระแม่เจ้า

ถูกระมาดาม้วยเสียด้วยกัน

๐ นางซงพังยังให้สังสัยนัก

สิ้นสมทุสก็ไม่มีอาบ

พระบิดาข้าบาทจะชากิจ

พระแม่รักก็กลัวสวาทให้ขาดทาง

พระน้อยใจไม่หยาบจะสู้ม้วย

พอสิ้นแสงสุริยบนสนธยา

๐ นางพังบุตรสกุสวาทอนาถหนึ่ง

ด้วยความรักหักห้ามความละอาย

ไปแจ้งความห้ามองค์พระชงขส

แม่ที่รู้ ว่าบิดาอนุถ

เมื่อมีพังยังก็พิศวาส

ไม่ทานก็ชักหักห้ามระตามใจ

๐ สิ้นสมทุสขสขายหายสอน

ถูกระจำคำสัจปถิญาณ

แล้วจึงผลุนหมันมาถึงกายส

ถูกลงไปทำทุขกรรมจนยอมลง

๐ พระอภัยไ้ยืนสิ้นสมทุ

แต่หนึ่งนึกทรวักทรวาจนราตรี

จึงทบิยธำมรงค์เพชรเจ็ดกระทรัก

ทำชบพัทกรเข้ากับเพลาเผาร้องไท้

นางทกใจจึงถามตามสงดา

หย่ากันแสงนัยเกลยงเมยหน้า

ปรารถนาสิ่งไคระให้ขึ้น

ไม่ไปรคเกล้าแกล้งคำขิภาณ

ทำโสกลล้วยชยเสือกถ่งเกลือกถาย

จึงซ้ำซัดซามสวาทเหมือนมามากหมาย

ทำพุ่มฟายชดนาแล้วว่าพลาง

ด้วยสกุสก็สวาทพิชระชกขวาง

ไปรักข้างฝ่ายฝรั่งเมืองลังกา

เพราะเหตุด้วยความรักนั้นหนักหนา

จะพาเข้าไจนน้ำให้จำกาย

คิดว่าจึงให้ทวันมิ่งชวนตาย

จึงปล่อยสายสวาทว่าหย่าอาคร

หย่าเพื่อปลกเปลืองชีวาตมให้ชากสุญ

จึงทิ้งทุสตามจึงทุกสิ่งไป

เทอดลาคตามแต่จะแก้ไซ

แต่หย่าไปไจนน้ำว่านาคาน

ทำสมชื่นวิงวอนด้วยอ่อนหวาน

ไปว่าชานชอชีวิทพระขิทรงค์

น้อมประนททุสความตามประสงค์

ว่าตามแต่องค์พระบิดาจะปรานี

ให้แสนสกุสเน่หามจรสรี

ยิ่งทวิถวิลโฉมประโลมถาน

ใส่พระหัตถ์ถุญยาแล้วว่าชาน

เจ้าเขาไปไต่ห้อยคั่นางนงควาน

๑ โอษฐ์รับอิฐวันท์แล้วผันผาย
พระนิภาผ่องนสภายกลายธารมณ
แล้ววันนอมยอยกายถวายแหวน
แม่โถมขงจงประทานสังวาลวรวน

● นางขมขทัยขำมรงค์มาขงใส่
แล้วแกล้งว่าน่าเบื่อเหลือรำคาญ
ไม่เวียนรำขำพันให้เคืองครวัก
แม่นมให้ก็ ะว่าไม่ปรานี
แล้วโถมขงขงถอกสังวาลรัตน
โอษฐ์รับอิฐวาทแล้วนาคกรวย
เข้านั่งชกขบิขรวงค์แล้วส่งให้
ก่อกษตฺยหลังลูกขามแล้วพาที
แล้วเอนองค์ลงเอกเทศนเกษน
ทุกถึงแก้วแววทาพางาม

เปลี่ยนสังวาลมาไท้พอระชอชม ฯ

ถึงโถมฉายชวนชกสนิสนม
แต่ขงขมขมขมใจก้วยไกลกัน
พระว่าแม่นมสรวิตข่าขนิ
เป็นสำคัญจะไ้ไ้ขงท่างพยาน ฯ

ขอมริทขยวาทว่าขาน
ไม่ไ้ไ้การเดโกเปนโยคี
มาเปลี่ยนผลัดกษิตถานำขิต
กถวแต่ท่เทอจะทำโจนน้ำคาย
ท่ายขถยขึ้นให้เขาไปถวาย
มาทอ้งท่ายเกควาในวาท
พระก็ใจคั่งไ้ โถมนางโถมสรี
ขย่นอนน่เกิดจะเจ้าไ้ไ้ไ้ความ
พระถูกเคยขย่กขคักแล้วขักถาม
สักสามขามเกอนถยจึงถลนไป ฯ

บทที่ 14

พระอภัยมณีเรือแตก

๑ ะกล่าวถึงนางผโลเมธควานนั้น ไม่ผายผนไปคุหาท้อสย
เทยวท่องน้ากำผศมฤโท
ถลวถุกยาสามี่ระหนพัน
ควนเทศนขยทนายทาวนธอนธอนถ่าถง
ในวันมื่อเรือแล่นออกจากเกาะ
ทำนถ่านมนต์กลจิตขีคนขันคว

ไม่ผายผนไปคุหาท้อสย
ให้ผีไพรภูทพรายรายระวัง
เปนกัจวนมิไ้ สันถวิถวัง
ขนขยขยขยขยเราขวงถลางกขกา
ไม่เต้นเพวระโยคีมีคาถา
จึงเกวราถ่วงไปไ้ไ้ทลายคิน

ทอผิพรายชายกำหนัดขุ่นนวล

ชงใจชงแฉ่งแฉ่งเซ่งเซ่ง

อันนางขี้รักขี้สุม่อทิพ

กุไถลนักรักเล่นสั่นแค้นคาร

พวกผิพรายสายสมุทผูกขันธ์

เสียดโครมครามคามกลั่นเป็นหมื่นพัน

ส่วนนางมารทนนชู้สือกโถม

เสียดกรึกกรืนกลั่นกลิ้งกำถั่งพราย

๑ พอสำเภาดำซงพงส์ถัสัทร

ถ่วงสียห้าวราตรีไม่มีภัย

กระพริบเงอมเงอมสลัดขยับขยับ

พอสันแสงสุริยสนธยา

พวยทวนขยับกลั่นเสียดกรืนกรึก

ขึงกึกกั่นกลั่นกลั่นสนั่นก้อง

สำเภาโผนโยนโยกโยกสยบ

เหล่าลำทำกันหนพวคนงาน

๑ สงสารท้าวสุรางค์นางสนม

ผ้ายผุยผุยสาจรุสกาย

ระล่อมลำสำเภาเจ้าไม่ไค้

ก้วยเคซะเวทมนต์คนทั้งนั้น

แต่พวกพรายร้ายกาจขี้สาจรุส

ยังแลยลั่นปล้นตาให้น่ากลัว

๑ ผ้ายพวกพลขนสำเภาเผาชนไถ่

แขกฝรั่งนั่งร่ายทนายขึ้น

ผิยงลามลามไปจนไกลส่วาง

เข้ามาขอกเทศไท่ จึงไค้คืน

ทุกมันเมคาอุกตาวาว

เห็นลียลียแล่นไปโยขาวขาว

ร้องเรียดขำวอความตามให้ทัน

ข้างแลยลั่นเทลือกตาดลาดลั่น

ทลั่นก้องระล่อมถ่มถ่มกลาย

จ้วงกะโถมโถมไล่โพกทั้งกลาย

พู่เขาขวางพังกลายกลุ่ไป ๑

ออกแล่นถึกกลางมหาสมุทร

เห็นเขาไทยในทะเลเหมือนเมคา

ขึงลียลียแล่นไปไกลนักรหา

ในเวทามักคลุ้มข่มข่มข่ม

ลั่นพิลิกโกลามาช้างหลั่ง

เพียงจะพริบแผ่นผาสุธาธาร

ทางเสียดพลัดพลากเสียดฉาดฉาด

ต่างเซซานชวนซงไม่ทรงกาย ๑

ถลาล้มกลิ้งกว่าจะมำหงาย

ก้วยภูตพรายกองหน้าเข้ามาทัน

และเห็นไฟลั่นเหมือนก้วยเขื่อนจีน

ประดอบถันผิสงให้ห่างตัว

โกลกลาหลอนหลอกข้างกลุ่กหัว

สำแดงตัวต่างท่าในกลางคืน ๑

จนตึกโถมมันวันหนึ่งเจ้าทั้งผืน

ลั่นขยับขยับประดังเสียดทั้งทั้ง

ทั้งควนางผิเสนาเข้ามาถึง

